



Dwangmaatregelen pas opgelegd na advies arts

Inrichtingsarts ingekapseld in hiërarchie binnen PI

De artsenfederatie KNMG is er glashelder over: een inrichtingsarts binnen een penitentiare inrichting (PI) is medisch-inhoudelijk autonoom en opereert volgens dezelfde professionele standaard als zijn collega's in de vrije maatschappij. Maar onderzoek naar de logistieke en financiële werkelijkheid achter de muren legt een structurele weffout bloot. De arts trekt niet aan de touwtjes, maar is ingekapseld in een justitiële hiërarchie. Wie onder die druk zwicht, riskeert vroeg of laat zijn eigen BIG-registratie.

Ger van der Veen

Als een gedetineerde psychisch behoorlijk in de war is of agressief reageert, treedt het justitiële beheersapparaat onmiddellijk in werking. Formeel beslist de gevangenisdirecteur over de inzet van een isolatiecel of het knevelbed (het gevreesde 'veiligheids-

bed'). De Penitentiare beginselenwet eist echter dat zo'n ingrijpende dwangmaatregel pas wordt opgelegd ná advies van een arts. Gevraagd naar de houdbaarheid van deze medische onafhankelijkheid, laat de KNMG in een schriftelijke reactie weten dat de inrichtingsarts 'volgens zijn eigen

professionele maatstaven moet beoordelen' of de dwangmaatregel te rechtvaardigen is. De federatie benadrukt dat artsen 'te allen tijde tuchtrechtelijk aanspreekbaar blijven op hun professioneel handelen'.

LEES VERDER OP PAGINA 3



Wat wij willen

Bonjo's missie is verbetering van het strafrecht, betere omstandigheden in de bajes en eerlijke kansen voor (ex-) gedetineerden om een menswaardige re-integratie te kunnen realiseren.

Zwaarder
straffen helpt
niet

5

Inspectie
inspecteert niet

7

Wat valt er
te leren van
isolatie in
de ggz?

10

Transgender
in de bajes

11

De ijzeren baobab

Ruim 25 jaar geleden vertrok kunstenaar Papa Sakho uit Dakar, in Senegal, naar Europa. Hij belandde in Amsterdam, in een gezelschap van landgenoten, kunstenaars en andere Afrikanen. En ook wel Nederlanders. Het onthaal in Nederland bleek het extreme tegendeel van gastvrijheid. In 2005 werd hij gevangen gezet op Schiphol, in een detentiecentrum voor afgewezen migranten die het land uit worden gezet. In de nacht van 25 op 26 oktober brak er brand uit en elf mensen kwamen om. Papa Sakho overleefde maar net. Zijn kunst hield hem op de been: de kunst van het samen leven. In 2012 stond hij aan de wieg van vluchtelingenbeweging *We Are Here* in Amsterdam. Het ijzeren kunstwerk is een baobab (een Afrikaanse boomsoort) en gaat over de omgekeerde wereld. Onze wereld, zeggen de kunstenaars Jo van der Spek en Momar Sakho. De baobab staat in de Wereldtuin aan de Nieuwe Herengracht 18 in Amsterdam.



Foto: Schipholbrand.net/nl



Strafzaak? Neem geen advocaat, neem een strafrechtadvocaat!

Bel gratis ons team van strafrechtsspecialisten: 0800-WEENING (0800-933 6464)

WEENING
STRAFRECHTADVOCATEN

strafrechtadvocaten.nl

Maastricht • Utrecht • Roermond

Lees meer op pagina 3 →



de **BONJO** colofon

Onafhankelijke krant voor het gevangeniswezen

de Bonjo is een uitgave van de vereniging Bonjo en verschijnt zes keer per jaar.

Stichting Bonjo heeft een ANBI-status, donaties zijn binnen de wettelijke voorwaarden fiscaal aftrekbaar.

Oplage: 10.000 exemplaren
Abonnementen 25,00 euro per jaar
Losse nummers 4,50 euro incl. porto.
ISSN nummer: 2352-104X
© copyright: de Bonjo

Overnemen van artikelen is alleen toegestaan na overleg met de redactie.

Reacties zijn welkom op:
info@bonjo.nl

Contactadres

Telefoon: 0800-333 44 46 (gratis)
020-665 94 20
Nieuwe Herengracht 18
1018 DP Amsterdam
info@bonjo.nl | www.bonjo.nl

Advertenties

Informatie over adverteren in deze krant kunt u inwinnen bij marion@bonjo.nl of 020-665 94 20

Directeur Bonjo

Bedel Bayrak

Bestuur Bonjo

Toine Bakermans
Miep van Diggelen (penningmeester)
Frans Douw
Ruud Jansen (voorzitter)
Marieke Kruithof

Hoofredactie

Martijn van der Kooij

de Bonjo wordt via de bibliotheken en de re-integratiecentra in de gevangenissen verstrekt aan alle gemiddeld 10.000 aanwezige gedetineerden.

Geldt ook voor ambtenaren werkzaam in het gevangeniswezen en de talloze medewerkers en vrijwilligers van de organisaties die aangesloten zijn bij Bonjo. Strafrechtadvocaten hebben veelal een abonnement.

Redactie

Ronald Bos
Jaap Brandligt
Boudewijn Chorus
Jordi L'Homme
Krisz Lucke
Tjitske Perdeck
Puck Steentjes
Violette Steijver van Orselen
Hans Stoker
Irem Tuna
Ger van der Veen
Bregje Veltman

Medewerkers

Semra Aytemur
Nadine Ancher
Ton Bastings
Fran van den Bogaert
Bianca Buzing
Theo Knippenberg
Sandra van Kolfschoten
Dini van het Noorden
Laura Sofie van der Reijden
Armand Sağ
Saar Venne
Niels van Wersch

Vormgeving

Caroline de Roy

Druk

Rodi Rotatiedruk Diemen

COMMENTAAR

Hoor wat het WODC zegt

Het Wetenschappelijk Onderzoek en Datacentrum (WODC) heeft het goed in kaart gebracht. Dit onafhankelijke kennisinstituut, dat onder het ministerie van Justitie en Veiligheid valt, verwacht dat tot 2030 het cellentekort (nog) groter zal zijn dan het nu al is.

De eerste conclusie, en we citeren: gevangenissen en cellencomplexen op politiebureaus hebben nu al geen plek meer voor nieuwe arrestanten of veroordeelde personen. Nog een aardige om in de ring te gooien: als het beleid niet verandert, zal de druk op het gevangeniswezen tot en met 2030 jaarlijks met 1 procent toenemen.

De voorspelling van het WODC: bij de politie neemt het aantal geregistreerde verdachten tot en met 2030 met 0,6 procent toe, bij het Openbaar Ministerie is de instroom van rechtbankzaken 0,5 procent meer, bij de zittende magistratuur neemt het aantal vrijheidsstraffen met 0,7 procent toe, bij de Dienst Justitiële Inrichtingen groeit de capaciteitsbehoefte met bijna 1 procent.

Niet effectiever

De kanttekeningen van het WODC. De meeste vrijheidsstraffen zijn kort en niet effectiever dan andere straffen, want: er is een evengrote of zelfs grotere kans op recidive vergeleken met

boetes, taakstraffen of voorwaardelijke straffen. Er lijkt ook maar een klein beetje meer afschrikwekkende werking te zijn vergeleken met andere straffen. Iets langer durende, niet-vrijheidsbenemende straffen worden als even zwaar ervaren. Dat zegt het WODC al sinds 2023 (zie de rapporten *Korte vrijheidsstraffen*, uit 2023 en *Criminaliteit en rechtshandhaving*, uit 2024).

Bijbouwen

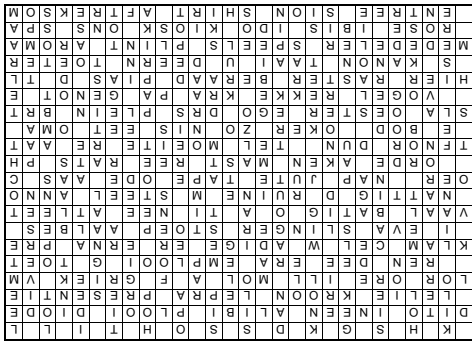
Het WODC is duidelijk: kortetermijnoplossingen leveren weinig op. Daarmee wordt bedoeld: meer personen op een cel of gedetineerden voor het einde van hun straf naar huis sturen. Het bijbouwen van gevangenissen (er zijn er de laatste jaren behoorlijk wat gesloten, maar dat ter zijde) en zoeken naar extra personeel kosten tijd, als – zegt het WODC – dat al mogelijk is.

Het WODC heeft ook oplossingen. Die zijn allemaal niet nieuw, maar politiek in een steeds restrictievere samenleving wel kwetsius, zoals een flexibel strafbeleid. Taakstraffen en voorwaardelijke vrijheidsstraffen bijvoorbeeld. Je kunt daar nog enkelbanden en thuisdetentie aan toevoegen. Er is al veel over geschreven. Ook in deze krant. Maar ja, de wind van strenger straffen waait door de politiek. Soms zou je willen dat Kamerleden en ministers naar de wetenschap luisterden. Er ligt een schone taak bij staatssecretaris Van Bruggen. (JB)

INHOUDSOPGAVE - DE BONJO 4-2026

1	Inrichtingsarts ingekapseld in hiërarchie binnen PI - Ger van der Veen / De ijzeren baobab	'Papa is geen slecht mens, maar iemand met littekens die niemand ziet' - Saar Venne
2	Commentaar: Wie luistert er naar het WODC?	13 En toen was er uitzicht / 'Help anderen zoals je zelf geholpen wilt worden'
3	Hoe autonoom is de inrichtingsarts? - Ger van der Veen	14 Bonjo puzzel- Bianca Buzing
4	Fijn dat u er bent! - Column Ton Bastings / Beklag: Beeldbellen, de directie en de medewerkers	16 Hoe Soufian toch niet naar een tbs-kliniek moest - Niels van Wersch
5	Zwaarder straffen? Symboolpolitiek - Jaap Brandligt	'Brug slaan tussen academische wereld en praktijk' - Sven Brinkhoff
6	De gesloten deuren van de Commissie van Toezicht - Ger van der Veen	17 Beste vrienden - Column Dini van het Noorden
7	De inspectie inspecteert niet - Ger van der Veen / The Morning After (Deel 1) - Column The Underground Poet	18-19 Lezen: In je hoofd op vakantie- Theo Knippenberg / Handpalmverhalen
8	Tbs'er past niet één label of etiket - Jaap Brandligt	20-21 Bonjo Contactbureau
9	Laat de effecten op de lange termijn leidend zijn - Armand Sağ	22 'Geheugenproblemen? Dan kunnen we niets nieuws meer leren' - Jaap Brandligt / Recept: Gazpacho - Laura Sofie van der Reijden
10	Isoleren en afzonderen - Bregje Veltman	23 Veroordeeld zonder vonnis - Column Semra Aytemur
11	Baseer plaatsing in PI op genderidentiteit, niet op geslacht' - Jaap Brandligt	
12	Uitgeteld - Fran van den Bogaert/	

Oplossing Puzzel van pagina 14



KUIJPERS
NILLESEN
BOERSMA
ADVOCATEN

Falckstraat 14
1017 VW AMSTERDAM
telefoon +31 (0) 20 420 20 42
info@knadvocaten.nl

Stationsweg 14
5211 TW 's-HERTOGENBOSCH
telefoon +31 (0) 73 614 86 64
info@knadvocaten.nl

www.kuijpersnillesen.nl

De snelste weg naar buiten, ook pro deo!



Medische ethiek onder druk

Hoe autonoom is de inrichtingsarts?

VERVOLG PAGINA 1

In de hectiek van de avond-, nacht- en weekenduren is de behandelend arts zelden fysiek aanwezig. Wanneer het personeel de situatie op de afdeling niet meer veilig krijgt, wordt de telefonische achterwacht gebeld. De arts luistert op afstand naar het alarmverhaal van de werkvloer. De praktijk om op afstand toestemming te geven zonder de patiënt te zien, beperkt zich niet tot de isolatiecel. Ook bij het nog veel ingrijpender knevelbed geeft de arts geregeld telefonisch toestemming zonder de gedetineerde in persoon te hebben beoordeeld.

Eigen schouw vereist

Dit botst met de Wet BIG. Een arts moet in het zogeheten BIG-register staan om zijn werk te mogen doen. Volgens de algemene tuchtrechtelijke normen van de Wet BIG mag een arts een ingrijpende verklaring of advies dat de grondrechten en lichamelijke integriteit van een patiënt aantast, in beginsel nooit alleen baseren op rapportage door derden. De arts heeft een medische zorgvuldigheidsplicht die een eigen, fysieke schouw vereist om contra-indicaties (zoals acute cardiale risico's of verstikkingsgevaar) uit te sluiten. Bovendien eist de Wet BIG een strikte, onverwijlde dossierplicht: wat niet is opgeschreven, is niet gebeurd. De Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) houdt op centraal niveau echter geen enkele registratie bij van de inzet en duur van het knevelbed, zo laat de dienst schriftelijk weten. Verdwijnen deze ingrepen hiermee in een administratief vacuüm? De arts die op afstand blind tekent, overtreedt de professionele standaard en moet zich bij een calamiteit – mocht de zaak aanhangig

worden gemaakt – persoonlijk verantwoordelijk voor de tuchtrechter.

Ingekapseld

De aantasting van de medische autonomie reikt echter veel verder dan de acute crisismomenten. Wie het organigram van DJI bestudeert, ziet dat de medische dienst organisatorisch volledig is ingekapseld. De arts rapporteert aan het Hoofd Zorg (of Hoofd Medische Dienst), een manager die op zijn beurt direct onder de vestigingsdirecteur valt. De directie is integraal verantwoordelijk voor de exploitatie en de budgetten van de PI.



GeoTrinity (Wikimedia Commons), CC BY-SA 4.0

Recent onderzoek van platform Pointer legde de ontluisterende gevolgen hiervan bloot: Nederlandse gedetineerden krijgen maar liefst negen keer meer verslavende pijnstillers (zoals oxyodon) en zware kalmeringsmiddelen verstrekt dan het landelijk gemiddelde. Experts vinden er geen doekjes om: deze farmaceutische kraan wordt opengezet om duurdere, specialistische zorg buiten de muren te vermijden. Een

medisch transport buiten de deur kost DJI immers kostbaar beveiligingspersoneel en budget.

De arts heeft een medische zorgvuldigheidsplicht

Het verstrekken van zware kalmeringsmiddelen en pijnstillers is ook een makkelijke manier om de rust op de afdelingen te bewaren nu er grote personeelstekorten zijn. Deze zware middelen zijn echter zo verslavend, dat ze het gebruik van andere drugs juist in de hand werken. Hoewel de arts de recepten uitschrijft, dicteert de logistiek van de gevangenis de praktijk. Dat levert een bizarre tegenstrijdigheid op. DJI bestrijdt illegale drugs aan de voordeur met strenge urinecontroles. Tegelijkertijd treedt de medische dienst aan de achterdeur op als een soort legale drugsdealer om de orde te handhaven.

Wanneer een gedetineerde over deze medische gang van zaken wil klagen, krijgt hij nul op het rekest. De wettelijke klachtprocedure verplicht een 'voorbemiddeling' door datzelfde Hoofd Zorg. De manager is daarmee zijn eigen controleur: hij bemiddelt in klachten over het beleid waar hij zelf budgettair verantwoordelijk voor is. Loopt die bemiddeling vast, dan verklaart de reguliere beklagrechtter (de Commissie van Toezicht) de gedetineerde doorgaans niet-ontvankelijk, omdat de directeur formeel niet over medisch-inhoudelijk

handelen gaat.

Niemand neemt verantwoordelijkheid

Het resultaat is een systeem waarin niemand de uiteindelijke verantwoordelijkheid neemt. DJI verschuilt zich achter het medisch advies van de dokter. De KNMG verschuilt zich achter de theoretische norm dat de arts zelfstandig moet beslissen. Intussen is de inrichtingsarts zo ingekapseld in de hiërarchie van de PI dat het zeer de vraag is of hij medische ethiek nog kan laten prevaleren. En de arts die daarin meegaat? Die gokt met zijn BIG-registratie. Dit systeem zal niet veranderen zolang de medische zorg binnen de muren niet volledig wordt verzelfstandigd en losgekoppeld van het ministerie van Justitie en Veiligheid. (GvdV)

in 't kort

- * In de gevangenis gelden voor artsen dezelfde regels als daarbuiten.
- * Bij ingrijpende maatregelen mogen artsen niet op afstand toestemming verlenen.
- * Maar in de gevangenis is niet altijd een arts aanwezig.
- * Artsen wordt dan gevraagd op afstand te oordelen of een gevangene bijvoorbeeld mag worden vastgebonden of in de isolatiecel geplaatst.
- * Als artsen niet handelen volgens hun beroepsregels, kunnen zij hun registratie als arts verliezen.



Strafzaak? Neem geen advocaat, neem een strafrechtadvocaat!

Vrijheid van advocaatkeuze is een belangrijk recht. U bent niet verplicht zich bij te laten staan door de advocaat die u op het politiebureau bezocht heeft. Deze 'piketadvocaat' hoeft helaas geen deskundige te zijn op het gebied van strafrecht.

Sommige advocaten doen maar een paar strafzaken per jaar. Natuurlijk volstrekt onvoldoende om deskundig te worden en te blijven op strafrechtelijk gebied. Zo kan het gebeuren dat de advocaat die u bijstaat in uw strafzaak zich voornamelijk bezighoudt met familierecht. Wij vinden dit een onwenselijke situatie.

Regelmatig nemen wij zaken over van andere advocaten. Vaak zijn wij daarbij geconfronteerd met dossiers waarin men steken heeft laten vallen.

Ons kantoor behandelt uitsluitend strafzaken. Uw dossier wordt bij ons niet door één advocaat, maar door een team van specialisten zorgvuldig onder de loep genomen. Onze advocaten verdiepen zich voortdurend in de laatste ontwikkelingen op strafrecht gebied. Wij beseffen dat onze gedetineerde cliënten regelmatig bezocht willen worden om de voortgang van hun zaak te bespreken. Wij voldoen aan die behoefte.

Ons kantoor is betrokken bij grote strafzaken, maar of u nu verdacht wordt van fietsendiefstal of van moord; wij zien in elke zaak het belang van een goede verdediging.

Wij treden op in het hele land en doen dat ook op basis van toevoeging (pro deo). Goede rechtsbijstand hoeft niet duur te zijn. Neem vrijblijvend contact met ons op:

Bel gratis: 0800-9336464 (0800-WEENING)

WEENING
STRAFRECHTADVOCATEN

TON BASTINGS

Fijn dat u er bent!

W e beginnen met wereldnieuws uit Vught. Daar zijn het niet alleen koks die lange messen dragen. 1 mei, dik gedrukt, voorpagina *Brabants Dagblad*: ‘Steekpartij in PI Vught’. Een getuige verklaarde dat hij door een medegevangene gevraagd werd om mee te gaan koken. In de keuken werd hij aangevallen met een aardappelschilmesje. De verdachte bleek een ‘steekverleden’ te hebben. Vooral in een gevangeniskeuken moet je de kat niet op het spek binden. Tip: koop gewoon geschilde aardappelen.

Op 19 mei stond er een paginagrote oorlogsfoto in *de Volkskrant*: een helikopter met daaronder uit het dak van een auto een zwaarbewapende militair met geweer in de aanslag. Naast de auto een gehelmde man met mitrailleur. Een annexatie? Bij nader inzien bleek het geen oorlogsfoto te zijn, maar een foto van de marechaussee die gevangene T. van Vught naar Amsterdam begeleidde. In 2020 sprak T. al over een nepproces en mediacircus. Eigenlijk gaat het hier om de geloofwaardigheid en het imago van justitie. Het dossier bedraagt inmiddels 90.000 pagina’s. Met dat serieus door te worstelen en te behandelen heb je levenslang.

De verwelkoming van deze zware crimineel door de voorzitter van het Amsterdams gerechtshof was allerhartelijkst: “Goedemorgen mijnheer T., welkom hier, fijn dat u er bent!” Er bleken echter geen advocaten voorhanden om T. te verdedigen. Dat was allang bekend. Advocaten hebben in T. weinig zin. Ze spelen met hem onder een hoedje en beroepen zich vervolgens op hun zwijgplicht. Van topadvocaat tot nationale martelares. Het hele *Convoi Exceptionel* kon dus weer terug naar Vught. Had dat niet om veiligheidsredenen en om kosten te besparen via

Microsoft Teams gekund? De hele schertsvertoning was ook te zien op het NOS-journaal. Oh, wat was het toch fijn dat T. er was.

Ronduit kolderiek was de uitgebreide reportage over gynaecoloog Jan Wildschut in de *NRC* van 9 mei. Die werkte van 1981 tot 1994 in een ziekenhuis in Zwolle en bevruchtte buiten hun medeweten om minstens 62 vrouwen met zijn zaad. Gynaecologen die hun eigen zaad gebruiken voor kunstmatige inseminatie kunnen niet strafrechtelijk worden vervolgd. Deze kwestie valt onder het civiel recht. Meestal is de zaak trouwens verjaard of is de arts inmiddels overleden. Wildschut bleek geen uitzondering. Jan Karbaat, Jos Beek, Henk Ruis, Henk Nagel en Ed Goormans (*what’s in a name*) gingen hem voor. Voor moord kun je iemand berechten, maar niet voor het met instemming faciliteren van nieuw leven. Hoe zit het eigenlijk met het bewijsmateriaal? Voor de zoon van Wildschut was daar weinig voor nodig. Die leek als twee druppels water op zijn ‘anonieme’ verwekker. Ze leken wel een eeneiige tweeling. Nooit eerder vertoond: het *corpus delicti* in levende lijve als kroongetuige!

Recent is er historisch onderzoek gedaan naar dit fenomeen. Het blijkt dat gynaecologen in de jaren 60 tot en met 2000 stelselmatig hebben gefraudeerd met hun eigen zaad. Het gaat om honderden gevallen. Zo zou het dus zo maar kunnen dat een rechter, zonder het te weten, zijn eigen vader veroordeelt. En de verdediging? Een gynaecoloog verklaarde dat hij zijn eigen zaad alleen gebruikte als een donor niet kwam opdagen en hij de wensouders, die al in de wachtkamer zaten, niet wilde teleurstellen. Hoge nood moet je lenigen. Wat een empathisch vermogen en wat een opofferingsgezindheid. Wat fijn dat u er was!

BEKLAG

Directeur weet niets van informele afspraken

Beeldbellen, de directie en de medewerkers

Misverstanden tussen de directeur, medewerkers en gedetineerden komen voor. Die laatste is altijd de meest kwetsbare partij. Gelukkig is er de Commissie van Toezicht om corrigerend op te treden.

Een gedetineerde, de klager dus, mocht incidenteel beeldbellen vanuit zijn cel en de afdeling. Dat was een behoorlijk privilege. Klager heeft familie in het buitenland. Spreekt zelf geen of in ieder geval zeer gebrekkig Nederlands. Klager had een recht dat aan anderen niet was toegedeeld, want andere gedetineerden mochten alleen vanaf de bezoekszaal telefoneren. Dat bellen vanuit de bezoekszaal was nieuw beleid, sinds 1 mei 2025. Overigens was de invoering daarvan, zoals de advocaat van klager snedig opmerkte, uitsluitend in het Nederlands gecommuniceerd. De klager mocht na de wijziging van het beleid nog altijd bellen vanaf de afdeling.

Op een dag moest er geïmproviseerd worden. Klager was toen net op de afdeling aan het beeldbellen. Daar moest hij weg, naar zijn cel. Er is een regel bij beeldbellen dat personeel niet in beeld mag komen. Dat is te begrijpen. Maar ja, wat doe je als je met een open telefoon van de afdeling naar je cel loopt? Klager begreep dat dat tricky was. Maar hij kreeg van zijn mentor toestemming om de telefoon open te houden onderweg. Dat wist de directeur niet. Dus kreeg klager op zijn kop en werd hem het privilege van bellen op zijn afdeling ontnomen. Hij moest voortaan naar de cabines in de bezoekszaal. Overtreding van de afspraken, immers. Dat blijkt toch wat subtieler te zijn. De directeur was niet naar de mentor gegaan om te vragen wat er aan de hand was. Bovendien lag er een toezegging van de directeur om na 1 mei 2025 op de afdeling te beeldbellen totdat geluidsdichte cabines in de bezoekszaal waren geïnstalleerd.

Gezin in beeld

Maar de directeur vond nog een reden om op te treden. Het is de gewoonte dat

als je beeldbelt er maar één persoon in beeld mag komen. Dus geen kinderen, ooms en tantes of wat dies meer zij. Maar ja, sinds zijn binnenkomst in deze PI belt klager iedere zondag op beeld met gescreende gezinsleden: echtgenote, vier kinderen, twee kleinkinderen en een schoondochter. Aan hem is nooit een beperking van het aantal personen opgelegd. Dat weet iedere medewerker in zijn omgeving. Een aardig detail is ook dat als de gezinsleden op bezoek komen, ze allemaal tegelijk mogen komen. Bij de medewerkers bestaat begrip voor zijn veraf situatie. Misschien is de in deze PI ontstane situatie wel kenmerkend voor wat in PI’s gebeurt. Gedetineerde en medewerkers zoeken met elkaar naar wat goed is voor de toekomst van de gedetineerde. De directeur zit op grote afstand, voelt zich topmanager en reageert zonder te weten wat er op de werkvloer passeert. En ja, de informele afspraken staan niet op papier. In een bureaucratie bestaan ze dan niet. Er is wel – de advocaat kon dat overleggen – een toestemmingsformulier ‘gelieve rekening te houden met afspraken’. Maar ja, dat kende de directeur niet en ook dat bestaat dan niet. Want formeel is formeel. Gelukkig had deze Commissie van Toezicht begrip voor de situatie van de klager. De commissie kwam tot het oordeel dat de beslissing klager niet langer te laten beeldbellen vanaf zijn afdeling of uit zijn cel geen stand kan houden. Onvoldoende onderbouwd en gemotiveerd. Deze casus is leerzaam omdat hij duidelijk maakt dat directeurs niet uit hun ivoren toren moeten handelen, maar zich op de werkvloer op de hoogte moeten stellen van wat er is afgesproken. (JB)

Bron: *nieuwsbrief Commissies van Toezicht*, juni 2026

Wij vechten voor jouw
vrijheid, altijd!

Persoonlijk, resultaatgericht en altijd goed bereikbaar. Dat zijn wij. Bij ons kunt u de best mogelijke juridische bijstand verwachten op het gebied van het strafrecht. Onze advocaten hebben zo hun eigen expertises: van levensdelicten tot een snelheidsovertreding. Wij hebben alles in huis.

Spoednummers:

Fabian (06-14 37 28 97)

Maarten (06- 40 38 14 40)

Jill (06- 19 52 96 66)

Mr. Demirer Türkçe biliyor ve size yardımcı olabilir

ADVOCATENKANTOOR

SICCAMA

T +31(0)20 237 19 30 M +31 6 14 37 28 97

W advocatenkantoorsiccama.nl



Mr. Fabian D.W. Siccama
Advocaat - Partner



Mr. Maarten Kuipers
Advocaat - Partner



Mw. mr. Jill Leyten
Advocaat



Mw. mr. Demi M. Moes
Advocaat



Mr. Anil M. Demirer
Advocaat



Mr. Ralph J.H. Titahena
Advocaat



Mw. mr. Dionne R. Backers
Advocaat



Mw. Mr. Megan D. Jansen
Advocaat



Mw. Mr. Tess T.H.M. Bruers
Advocaat



Mr. Ties F. Ormel
Advocaat



Mw. Mr. Nienke Boer
Advocaat



Mw. Noëlle M. Korver
Juridisch medewerker



Mw. Mr. Ouidad Batou
Juridisch medewerker



Mw. Mr. Nikita Steur
Juridisch medewerker



Mw. Mr. Isabella Buijs
Juridisch medewerker

Gedrag van rechters ongewijzigd

Zwaarder straffen? Symboolpolitiek

Wat stellen de oproepen om zwaarder te straffen (en dikwijls ook om dat in wetgeving vast te leggen) in werkelijkheid voor? Wat levert het op? Dat is vrij vertaald wat onder leiding van Sonja Meijer van de VU is uitgezocht in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC), onderdeel van het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Jaap Brandligt



Het onderzoek is een gevolg van een motie in de Tweede Kamer waarin de regering werd verzocht om (bijvoorbeeld) het WODC een integraal en wets-systematisch onderzoek te laten uitvoeren naar de effecten van de stapeling van wetten met verzwaring van sancties. Daarbij moesten in het bijzonder de gevolgen voor de effectiviteit en proportionaliteit van het strafrechtelijke sanctiestelsel worden onderzocht, zowel in Nederland als in een Europees perspectief.

Twijfels

De aanleiding van de motie was een discussie over de verhoging van de maximumstraf voor doodslag van vijftien naar vijftientig jaar. Het steeds hoger maken van straffen werd door de

indieners ervaren als symboolwetgeving. En ze waren niet de enigen die twijfelen. De Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak heeft bijvoorbeeld ook zijn twijfels. Die wees erop dat een verhoging tot vijftientig jaar niet zal leiden tot hogere straffen. Het maximum komt niet in beeld, zei de Vereniging. Daar komt bij dat het terugbrengen van de voorwaardelijke invrijheidsstelling tot twee jaar de rechters aan het denken zal zetten over de tijd dat iemand echt binnen zit. De roep om steeds maar strenger te straffen leidt niet tot een veiligere samenleving. Het verzoek van de Kamer om daar eens echt op te studeren, lijkt maatschappelijk logisch.

Symbolisch

En dan de conclusies van het onderzoek. De verhoging van

strafmaxima lijkt vaak vooral symbolisch van aard. Er wordt maatschappelijke afkeuring mee uitgedrukt, maar het gedrag van rechters verandert niet echt. En ja, inderdaad: als hogere maxima niet leiden tot zwaardere straffen, is er weinig nut qua vergelding of preventie.

*Verhoging van
strafmaxima
lijkt vaak vooral
symbolisch van aard*

Leuk voor de bühne, maar dat is het wel. En ja, zoals het hoort binnen de trias politica, houdt de rechterlijke macht de eigen

beoordelingsruimte. De rechter is geen uitvoeringsorgaan van de wetgever, zoals in autoritaire landen, maar heeft zijn eigen verantwoordelijkheid. De rechter vormt een tegenwicht tegen politieke impulswetgeving. Daar staat tegenover, zeggen Meijer en haar collega-onderzoekers, dat je van de rechterlijke macht mag verwachten dat ze zich verhouden tot maatschappelijke en wetgevende ontwikkelingen.

*Roep om steeds maar
strenger te straffen
leidt niet tot een
veiligere samenleving*

Dat gebeurt, want de straffen worden steeds hoger. Dat levert dus overvolle gevangenissen op. Hoewel, het gaat misschien meer om capaciteitsproblemen dan om hogere straffen, blijkt uit een andere analyse van het WODC. Daarin is het beslag op de capaciteit in de PI's onderzocht in verschillende (sub)categorieën, zoals soort straf, soort delict en persoonskenmerken. Wat blijkt? De onherroepelijke vrijheidsstraffen – waar geen rechtsmiddel meer tegen mogelijk is – maken bijna de helft uit van het totale beslag op de capaciteit in het gevangeniswezen. Ontwikkelingen daarin bepalen dus in hoge mate hoe vol de bajes is. Binnen die categorie zijn met name de vrijheidsstraffen voor geweldsdelicten verantwoordelijk voor de stijging. Deze toename wordt versterkt door de sterke groei in het opleggen van gevangenisstraffen voor drugsdelicten en seksuele misdrijven en van maatregelen voor daders die steeds weer in de fout gaan.

Bepaalde impact

Terug naar het onderzoek van Meijer en haar collega's. Ze concluderen dat wetswijzigingen slechts een beperkte impact hebben gehad op de strafoplegging. De wetgever vervult met strafverzwaring niet meer dan een signaalfunctie. In andere woorden: het onderbuikgevoel is meer maatgevend dan doordacht handelen op basis van wat we weten wat passend en zinvol is. Rechters hebben daar een betere blik voor als ze ook kijken naar wat straffen de maatschappij opleveren dan wel kosten, en wat je moet doen om gestraften weer in de samenleving te laten functioneren na het uitsluiten van hun straf. Politici zeggen daar ook oog voor te hebben, maar laten in de praktijk te vaak hun politieke gevoel overheersen. De eindconclusie van het onderzoek is dan ook 'voor toekomstig strafrechtelijk beleid ligt de uitdaging in het ontwikkelen van empirisch onderbouwde en consistent toegepaste straftoemingskaders in plaats van symbolische strafverhogingen'.

in 't kort

- * De roep om strenger te straffen klinkt luid, maar wat levert het op?
- * Onder leiding van wetenschapper Sonja Meijer werd die vraag onderzocht.
- * Het verhogen van straffen heeft volgens Meijer vooral een symbolische functie.
- * Rechters blijven hun eigen afweging maken bij het bepalen van een straf.
- * Hogere straffen in de wet, betekent dus niet dat rechters ook hogere straffen opleggen.

RUIM 35 JAAR DESKUNDIGE JURIDISCHE BIJSTAND

ADVOCATENKANTOOR VAN DER BIEZEN

ERVAREN - SCHERP - GEDREVEN - 'OOK PRO-DEO'

Tel: 073 610 20 05, GSM: 06 53 37 07 93

Stationsweg 6, 5211 TW 's-Hertogenbosch, E-mail: info@vanderbiezenadvocaat.nl



Vragen doorgeschoven naar DJI

De gesloten deuren van de Commissie van Toezicht

Het gevangeniswezen en de tbs-sector zijn van oudsher gesloten werelden. Om te voorkomen dat de rechtspositie van gedetineerden en tbs'ers tijdens het verblijf in deze inrichtingen wordt geschonden, heeft de wetgever de Commissie van Toezicht (CvT) in het leven geroepen. Volgens officiële richtlijnen en het landelijke Kenniscentrum Commissies van Toezicht is de CvT hét instrument voor 'maatschappelijke controle' binnen de muren. Zij zijn de onafhankelijke ogen en oren van de samenleving. Maar wat nou als deze controleurs zelf weigeren verantwoording af te leggen?

Ger van der Veen

Wanneer *de Bonjo* kritische vragen stelt over mogelijke wetsschendingen en rammelend toezicht, sluiten de deuren hermetisch. "De Commissie van Toezicht ziet geen aanleiding om een nadere reactie te geven op uw vervolgvragen", laat de secretaris van de CvT van tbs-kliniek de Pompestichting in een schriftelijke reactie weten. De stichting heeft de vragen doorbestuurd naar de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI), de organisatie op wier handelen de commissie juist toezicht hoort te houden.

Venster
Deze houding van de CvT legt een systeemfout bloot. Want volgens het landelijke Kenniscentrum is een Commissie van Toezicht een zogenoemde *sui generis* organisatie. Dat betekent dat zij een volstrekt autonome positie inneemt binnen ons staatsbestel en aan niemand hiërarchisch verantwoording schuldig is. De politie is ook zo'n organisatie. Door deze uitzonderlijke positie is het het jaarverslag dé wijze waarop de maatschappij kan controleren of een CvT haar werk naar behoren doet. Het is het enige democratische venster waardoor de samenleving kan meekijken. In de praktijk blijkt dit venster echter van gewapend glas: zodra een

journalist doorvraagt op de inhoud van dat jaarverslag, geeft de CvT niet thuis.

Aanleiding
De weigering om vragen te beantwoorden volgt op journalistiek onderzoek naar het functioneren van de CvT bij de Pompestichting in 2025. Uit het eigen jaarverslag van de commissie blijkt namelijk dat er gedurende het gehele verslagjaar 2025 een wettelijk voorgeschreven lid ontbrak: de psychiater. Volgens artikel 11 van de Penitentiaire maatregel (PM) moet de beklagcommissie van een tbs-instelling verplicht beschikken over psychiatrische expertise.

De CvT reduceert zichzelf tot een gesloten administratief doorgeefluik

Pas per 1 mei 2026 werd, na een langdurige vacature, een nieuwe psychiater aangesteld. Dit zou betekenen dat gedurende heel 2025 beslissingen over tbs-gestelden zijn genomen en toezicht is gehouden zonder dat de wettelijk vereiste medisch-psychiatrische

deskundigheid binnen de commissie aanwezig was. Of is het anders opgelost? Hoe dan ook: hoe de CvT de rechtsgeldigheid van haar eigen beslissingen in deze periode beoordeelt, blijft onbeantwoord. De twijfels over de medische expertise binnen het toezicht houden daar niet op. Het zittende medische lid van de commissie staat in de officiële stukken geregistreerd als 'arts niet praktiserend'. Dat betekent dat hij niet over een BIG-registratie beschikt, althans zo zijn de regels. Uit gegevens van zijn eigen profiel op LinkedIn valt af te leiden dat hij in 1982 voor het laatst praktiserend arts was. In hoeverre voldoet iemand die al 44 jaar niet meer werkzaam is als arts aan de wettelijke definitie van 'medicus' die in staat is de medische zorgplicht onafhankelijk te toetsen? Ook op deze vragen weigert de CvT in te gaan.

Ontsnapping
Dat de relatie tussen de directie van de kliniek en de toezichthouder kwetsbaar is, bleek al eerder. In januari 2025 was er een ontsnapping binnen de Pompestichting. De directie verzuimde dit destijds meteen aan de CvT te melden; de commissie moest het nieuws via derden horen. Hoewel de secretaris

eerder stelde dat de informatievoorziening inmiddels 'naar behoren' verloopt, blijft onduidelijk welke concrete, harde afspraken zijn gemaakt om herhaling te voorkomen.

Ongewenst gedrag
Ook op het gebied van sociale veiligheid kiest deze CvT voor een eigen, opmerkelijke koers. Regeringscommissaris Mariëtte Hamer adviseerde eerder om binnen instellingen een specifieke, onafhankelijke functionaris voor ongewenst (seksueel) gedrag aan te stellen. De CvT van de Pompestichting volgt dit landelijke advies niet op. De commissie stelt in haar jaarverslag dat zij 'niet met specifieke portefeuilles' werkt omdat alle leden met 'grote inzet en toewijding' werken. Een algemene bespreking tijdens de maandelijkse vergadering moet volstaan. Waarom een algemeen agendapunt een volwaardig alternatief is voor een gerichte, onafhankelijke functionaris, wordt door de commissie niet nader gemotiveerd.

Structureel probleem
De reactie van de CvT legt een dieper, structureel probleem bloot binnen het Nederlandse detentietoezicht. Als een Commissie van Toezicht weigert om openheid van zaken te geven

over haar eigen wettelijke samenstelling, haar medische expertise en de naleving van veiligheidsadviezen, wie controleert dan de controleur? Door kritische vragen van media simpelweg door te schuiven naar DJI, reduceert de CvT zichzelf van een onafhankelijk controleorgaan tot een gesloten administratief doorgeefluik. Wie zich beroept op een *sui generis*-status om geen verantwoording af te hoeven leggen, maar tegelijkertijd het enige loket voor maatschappelijke controle dichtslaat, creëert een democratisch vacuüm waarin de kwetsbare ingesloten en wat hun rechtspositie betreft definitief vogelvrij zijn.

Noot van de redactie:
WEDERHOOR GEWEIGERD

De *Bonjo* heeft de Commissie van Toezicht (CvT) van FPC Pompestichting herhaaldelijk schriftelijk verzocht om een inhoudelijke reactie op geconstateerde knelpunten rondom de psychiatrische vacature, de BIG-registratie van het medische lid en de opvolging van het advies-Hamer. De CvT heeft bij monde van haar secretaris expliciet laten weten 'geen aanleiding' te zien om hierop te reageren.



- Alle strafzaken
- TBS/PIJ-zaken
- Jeugdstrafzaken
- Zorgmachtiging (Wvggz)

VAN KEULEN & DIRKSZWAGER
ADVOCATEN

Tolstraat 125 H
1074 VJ Amsterdam
www.vankeulendirkszwager.nl

Mr. Mens 06-23903295	Mr. DirkszWager 06-33003848	Mr. van Keulen 06-40279383	Mr. Kuipers 06-17001658	Mr. de Wit 06-16018526	Mr. Riezebos 06-44094147
-------------------------	--------------------------------	-------------------------------	----------------------------	---------------------------	-----------------------------

SERIE

De verantwoordelijkheidscarousel

De inspectie inspecteert niet

Word je als burger in Nederland je vrijheid ontnomen, dan ben je voor je rechtsbescherming aangewezen op een serie instanties. In de wet staat wat je rechten zijn, maar de praktijk is vaak anders. De instanties die de macht moeten controleren (en dus de rechten van de gedetineerde beschermen) hebben een systeem gecreëerd waarin niemand verantwoordelijk neemt. In de komende Bonjo's laten we zien hoe deze 'verantwoordelijkheidscarousel' werkt. Aan bod komen de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, de Dienst Justitiële Inrichtingen, de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming en de Nationale Ombudsman. Deze keer: de inspectie die niet inspecteert.

Ger van der Veen

Het fundament van een rechtsstaat wordt getest op de momenten dat het misgaat. Als een burger overlijdt in detentie – bijvoorbeeld door zelfdoding – eist Artikel 2 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) een prompt, diepgaand en bovenal hiërarchisch en institutioneel onafhankelijk onderzoek. Laten we kijken hoe de praktijk binnen de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) eruitziet.

Toezicht op afstand heeft geen enkel dwingend effect op de werkvloer

Wanneer DJI geconfronteerd wordt met persvragen over de onafhankelijkheid van haar onderzoeken naar zelfdodingen, verwijst de organisatie naar een formele procedure. De persvoorlichting van het ministerie van Justitie en Veiligheid stelt dat de objectiviteit is gewaarborgd: er is een interne calamiteitencommissie (Caloc) die de feiten onderzoekt en haar rapportages worden onverwijld toegezonden aan de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ). De boodschap: een externe, onafhankelijke toezichthouder kijkt kritisch mee over de schouders van DJI.

Wat de toezichthouder doet

Op papier lijkt het allemaal goed geregeld, maar is dat ook zo? Frank Wassenaar, woordvoerder van de IGJ, stelt in schriftelijke correspondentie dat de inspectie sinds 2021 geen enkel zelfstandig, eerstelijns onderzoek heeft

verricht naar calamiteiten of suïcides binnen de DJI. De IGJ motiveert deze passieve houding door te verwijzen naar de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz). Deze wet legt de primaire onderzoeksplicht bij de zorgaanbieder zelf: die heeft wettelijk zes weken de tijd om een calamiteit te onderzoeken en hier lering uit te trekken. Pas als blijkt dat dit lerend vermogen ontbreekt of de evaluatie ondermaats is, treedt de inspectie toetsend en handhavend op. De inspectie verwijst naar een uitspraak van de rechtbank in Den Haag uit 2024 om deze werkwijze verder te legitimeren.

Geen dwingend effect

Dus DJI stelt dat de inspectie op haar interne 'slager-keurt-eigen-vlees'-onderzoeken toezicht houdt. Diezelfde inspectie geeft in een schriftelijke verklaring toe dat zij al vijf jaar lang blind vaart op de rapportages die DJI zelf opstelt. Dit toezicht op afstand heeft dus geen enkel dwingend effect op de werkvloer. Terug naar het voorbeeld van suicide in de PI, iets wat helaas voorkomt. De inspectie kwam daarvoor de afgelopen jaren dus niet in actie. Wat kunnen nabestaanden nog om te achterhalen wat de omstandigheden waren van het overlijden van hun geliefde? En hun advocaat? De ruwe data – logboeken, personele bezettingslijsten tijdens de fatale nacht – worden bijna in alle gevallen hermetisch afgeschermd voor de buitenwereld en nabestaanden onder het mom van privacy en het interne 'leereffect'. Daarmee ontbreekt elke controle van buiten op het doen en laten van DJI in gevallen dat het flink misgaat in de PI.

THE UNDERGROUND POET

The Morning After (Deel 1)

Dit stuk is geschreven op 1 mei 2026 (de Dag van de Arbeid). De dag waarop we terugkijken op de geschiedenis van arbeid en de prijs herinneren die daarvoor is betaald. En waarop opnieuw die eeuwenoude vraag wordt gesteld door onbetaalde gevangenen en onderbetaalde arbeiders in *sweatshops*: "Wanneer worden wij betaald?" Sinds ik me bewust ben geworden van de arbeidsgeschiedenis, heb ik op deze dag eer betoond aan arbeiders uit het verleden door stil te staan bij hun strijd voor hogere lonen, kortere werkdagen, veiligere omstandigheden en het recht om zich te organiseren in vakbonden. Omdat ik ben opgegroeid bij arme en laaggeschoolde vrouwen – een moeder en grootmoeder die kookten en schoonmaakten voor anderen om voor mij en zes andere kinderen te kunnen zorgen – ontwikkelde ik een bijzondere belangstelling voor de geschiedenis van vrouwenarbeid.

Door de staat georganiseerde moord is beschamend en afschuwelijk

Uit de geschiedenis leren we dat vrouwen echte strijders waren en de ruggengraat vormden van veel eenoudergezinnen, net zoals vandaag de dag. Eén van die moeders die op de Dag van de Arbeid herinnerd zou moeten worden, is Leonora Barry, een Ierse immigrant die in de negentiende eeuw naar de Verenigde Staten kwam. Ze trouwde, stichtte een gezin en genoot van haar leven als thuisblijfmoeder. Maar dat ideale leven duurde niet lang. Haar man stierf en liet haar achter met drie monden om te voeden. In één klap veranderde haar leven van 'thuisblijfmoeder' in een 'moeder die moet werken'. Ze moest op zoek naar werk op een arbeidsmarkt waarin vrouwen nauwelijks kansen kregen. Uiteindelijk vond ze werk in een textiel fabriek in New York. In haar eerste week verdiende ze 16 cent. Ze ontwikkelde zich snel, sloot zich aan bij de vakbond Knights of Labor en werd uiteindelijk woordvoerder en leider van een grote vrou-

wenafdeling van de bond. In Howard Zinns boek *A People's History of the United States* benoemt Barry het grootste probleem waarmee werkende vrouwen destijds werden geconfronteerd: "Door jarenlange volharding hebben zij als tweede natuur de gewoonte ontwikkeld zich te onderwerpen en zonder vragen alle voorwaarden te accepteren, met een pessimistische kijk op een leven waarin zij geen hoop meer zien." Toen ik dat las, dacht ik dat ze net zo goed over gevangenen van vandaag had kunnen spreken. Maar geen enkel hoofdstuk uit de arbeidsgeschiedenis heeft meer te maken met gevangenen en gevangenen dan de *Black Codes*: wetten die na de Amerikaanse Burgeroorlog werden ingevoerd om de arbeid van bevrijde slaven opnieuw onder controle te krijgen. Nadat in de grondwet was opgenomen dat niemand gedwongen arbeid mocht verrichten behalve als straf na een veroordeling, kon een zwarte man nauwelijks nog iets doen zonder het risico gevangen te worden gezet. Toch schrijf ik vandaag niet alleen over de Dag van de Arbeid. Alles hierboven dient eigenlijk om dit te zeggen: jarenlang heb ik deze dag gevierd. Maar dat veranderde gisteravond, toen de staat Texas James Broadnax executeerde, een geliefde broer, activist en mentor in de dodencel. Vanaf nu zal deze dag voor mij altijd 'The Morning After' zijn. Laat ik duidelijk zeggen dat misdaden tegen mensen nooit te rechtvaardigen zijn, hoe zwaar iemands omstandigheden ook zijn geweest. James zelf zou dat hebben gezegd – de man die hij uiteindelijk werd, niet de arrogante en onwetende jongen die hij ooit was. Er bestaan nauwelijks woorden hard genoeg om ernstige misdaden te beschrijven of te veroordelen. Maar door de staat georganiseerde moord is eveneens beschamend en afschuwelijk, zeker als het gaat om jongeren die nog groeien, zich ontwikkelen en kunnen veranderen. Mensen eerst onmenselijk om hun executie mogelijk of wenselijk te maken, is in een rechtvaardige en beschaafde wereld onverdedigbaar. *The Underground Poet is een van de langstzittende ter dood veroordeelden in de VS en ter wereld. Hij schrijft deze columns speciaal voor de Bonjo.*

LAAT JE ADVOCaat JE ZITTEN?

Heb je het gevoel dat je advocaat niet alles voor je uit de kast haalt? Heb je geen vertrouwen in je proces? Neem dan contact op met Van Asselt & Broere Strafrechtadvocaten. We staan je bij met maximale inspanning.

ABSTRAFRECHT.NL / STRAFZAKEN / PRO DEO
+31 (0)165 743 743 / OVERPLAATSINGEN



mr. H. van Asselt
asselt@abstrafrecht.nl
lid NVSA

mr. M. Broere
broere@abstrafrecht.nl
06 57 99 60 46

mr. T. Roggenkamp
roggenkamp@abstrafrecht.nl
06 19 67 95 88

mr. J. Rokx
rokx@abstrafrecht.nl
06 48 63 24 50



VAN ASSELT & BROERE
STRAFRECHTADVOCATEN

Psycholoog volgt reilen en zeilen in tbs-instellingen

Tbs'er past niet één label of etiket

In *De mini-maatschappij, in en over tbs* bezoekt psycholoog Vittorio Busato allerlei tbs-instellingen. In de Kijvelanden, de Van Mesdag en De Rooyse Wissel kijkt hij naar 'normale' tbs'ers. In Veldzicht komt hij ook. Daar zitten mannen die gestraft zijn, maar de facto het land uit moeten. Dan is er Teylingereind, de plek voor jongeren met een stoornis. Het boek geeft een behoorlijk goede indruk van het reilen en zeilen in de instellingen.

Jaap Brandligt

Voor de goede orde: er zitten zo'n 1800 mensen in de tbs-instellingen. Dat aantal neemt toe doordat rechters vaker dan voorheen deze straf opleggen. Je kan tbs krijgen als je iets gedaan hebt waarop minimaal vier jaar staat. Dan heb je het over (poging tot) doodslag of moord, brandstichting met grote gevolgen, verkrachting of pedoseksualiteit. Dingen die niet mis zijn. Maar ze zijn je niet volledig aan te rekenen, anders krijg je geen tbs. Als je de tbs ingaat heb je in een psychose gehandeld, heb je een ernstige persoonlijkheidsstoornis of ben je zwakzinnig. Je bent kortom in het Pieter Baan Centrum bestudeerd, er is een advies voor de rechter over je gemaakt en de rechter heeft dat in een of andere vorm overgenomen.

Meer dan twintig jaar vast

Boeiend is dat Busato met daders heeft gesproken die als kenmerk hebben dat ze meer dan twintig jaar vastzitten. En uiteraard met groepsbegeleiders, met psychologen en psychiaters. Hij heeft ook gekeken naar wat aan therapie wordt aangeboden en naar de lijsten op basis waarvan wordt bepaald wat er aan iemand scheelt.

Het boek leest niet moeilijk. In begrijpelijke taal en met herkenbare beelden beschrijft Busato wat hij zoal om zich heen ziet op zijn rondgang door de klinieken en het Pieter Baan Centrum.

Invoelbaar en integer. Wel een beetje voortdobberend, met weinig echte hoogtepunten.

Irritaties

Geen cel, maar een kamer, niet luchten op de binnenplaats, maar wandelen. Tbs'ers zijn geen patiënten, maar bewoners. Er wordt niet naar de isoleercel getransporteerd, maar naar de separeer. Tbs is geen straf, maar een maatregel. We hebben het niet meer over toerekeningsvatbaarheid, maar toerekenbaarheid. Longstay is vandaag de dag langdurig forensisch psychiatrische zorg. Waarom? Om het acceptabeler te maken? Het zijn kleine irritaties die ik met Busato deel.

Dadergericht

Van een heel andere orde is dat slachtoffers in het denken over tbs en tbs'ers geen rol speelt. Busato haalt een voorbeeld aan van een tbs'er die een verbod heeft om naar Amsterdam te gaan, maar toch op verlof gaat naar de hoofdstad. Het slachtoffer wordt niet geïnformeerd en zou hem dus zomaar tegen het lijf kunnen lopen. Michel van der Wolf wordt daarbij aangehaald. Een hoogleraar forensische psychiatrie, die vindt dat met slachtoffers te weinig rekening wordt gehouden. Het moet niet zo moeilijk zijn, aldus Busato, dat een contactpersoon van de kliniek een slachtoffer op de hoogte stelt dat een verlof aanstaande is.



Niet gemotiveerd

Onder het tbs-denken ligt dat misdadigers met een stoornis recht hebben op behandeling. Busato haalt ene Van der Ven aan. Zij is een zus van een slachtoffer.

Busato sprak daders die meer dan 20 jaar vastzitten

Ze vraagt zich af of niet te weinig behandelaren durven erkennen dat sommige daders niet te veranderen zijn. Dat denken staat op gespannen voet met de vaststelling dat tbs'ers minder recidiveren dan daders die niet zijn behandeld en uit de cel de wereld in moeten. Maar Busato laat zien dat het aantal dat niet in begeleid wonen of in de ggz eindigt, tegenvalt. Hij heeft op zijn rondgang nogal wat mensen gesproken die niet wezenlijk gemotiveerd zijn voor hun behandeling en vraagt zich dus af of een dure tbs-behandeling dienstig is voor hen. Een behandeling ondergaan omdat dat zicht geeft op naar buiten

gaan, tsja... Maar het hoort toch zo te zijn dat de test die de behandelde moet ondergaan daar een voorwaardelijk antwoord op geeft? Dat is zo, ware het niet dat over de validiteit en de betrouwbaarheid van die testen twijfels bestaan.

Rechtspsycholoog Peter van Koppen van de VU wordt daartoe door Busato aangehaald. Volgens Van Koppen valt er geen causaal verband vast te stellen tussen diagnose en delict. Hij noemt toerekeningsvatbaarheid een onhoudbare juridische fictie. Het geeft te denken.

Aan het eind van zijn conclusies komt Busato met de herkenbare stelling dat een tbs'er niet met één stoornis, één label of één etiket te vatten is. Dat is 'wat psychologie zo ontzettend moeilijk maakt'. De inmiddels overleden psycholoog Johannes Linschoten schreef dat de 'psychodiagnostiek de psycholoog te machtig is'. En Busato eindigt met 'Misschien is de mens de psychologie (en psychiatrie) uiteindelijk zelf te machtig'. Zo roept een aanvankelijk wat voortdobberend boek aan het eind nog een set vragen op die van belang zijn om te stellen.

Vittorio Busato, *De mini-maatschappij. In en over tbs*, Uitgeverij De Kring.

Z/Q
VAN ZON & QUINT
ADVOCATEN

Zowel binnen als buiten de rechtszaal, van Groningen tot Maastricht, schuwen wij niet de juridische strijd aan te gaan en maken daarbij maximaal gebruik van alle mogelijkheden die de wet ons biedt.

- ook "pro deo" -



Wij behandelen alle soorten zaken van politierechter tot meervoudige kamer. In het bijzonder hebben wij ons gespecialiseerd in:

- Cybercrime;
- Encrochat/Sky/Anom;
- Georganiseerde (drugs)criminaliteit;
- Advisering bij procesafspraken;
- Gewelds-/levensdelicten;
- Beklagzaken/detentie(fasering).

BEL GRATIS 24/7 BEREIKBAAR

Yannick Quint 06 57 68 35 75
Peter van Zon 06 57 68 35 96
Grace (kantoor) 040 720 02 08
E-mail info@vanzonquint.nl

PI's focussen te veel op ad-hocmaatregelen

Laat de effecten op de lange termijn leidend zijn

Oplossingen die maar voor een zeer korte periode effect sorteren of worden genomen na slechts één specifiek incident, noemen we ad-hocoplossingen. Bij navraag blijkt dit klacht nummer één bij (oud-)medewerkers van het gevangeniswezen in Nederland. In mijn vertrouwelijke gesprekken met deze mensen, draaide het steevast om de vraag hoe onderbouwd zulke ad-hocbeslissingen van PI's zijn. En waarom wordt niet meer gekeken naar wat op de lange termijn ook werkt?

Armand Sağ

Turkije kreeg onlangs te maken met schietpartijen op scholen. Ik noem dit voorbeeld, omdat het land zich niet alleen beperkte tot ad-hocmaatregelen. Alhoewel Turkije vergelijkbare zeer liberale wapenwetten heeft als de Verenigde Staten, komen schietpartijen er nauwelijks voor. Dus toen er in twee dagen tijd, twee leerlingen met vuurwapens naar school kwamen om wild om zich heen te schieten, nam Turkije massaal maatregelen. Deze variëren van twee politieagenten en metaaldetectors op elke school tot een socialmediaverbod voor kinderen en de arrestatie van de ouders van de betrokken kinderen. Zelfs het historische cellencomplex van Tokat waarin vroeger een notoire extra beveiligde gevangenis zetelde voor de meest zware misdadigers, opent op 1 mei 2026 zijn deuren voor bezoekers zodat ze kunnen zien wat de consequenties zijn van dit soort schoolschietpartijen. Daarnaast werden televisieseries en films met geweld als hoofdthema aan banden gelegd. Hiermee werd zowel tegemoetgekomen aan de maatschappelijke druk om per direct schietpartijen te voorkomen, terwijl er ook beleid kwam om de onderliggende problemen op de lange termijn aan te pakken.

Geen visie

Volgens een oud-casemanager van een PI en voormalig OM-medewerker speelt in Nederland de maatschappelijke druk een veel te grote rol, waardoor gevangenisdirecteuren geen visie hebben en alleen maar proberen de dag door te komen. Dit is overigens geen probleem dat alleen in penitentiaire inrichtingen speelt. Zie de berispingen aan het adres van het Openbaar Ministerie door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, zoals op 26 april 2016 en 17 januari 2017. Het hof

stelt dat Nederlandse gedetineerden wel een vooruitzicht moet worden geboden. Zo is er, behalve aan drugsmokkelaar Frank Masmeijer (een kennis van de Nederlandse Koninklijke familie) in Nederland in de afgelopen 30 jaar geen enkel gratieverzoek toegewezen uit angst voor kritiek vanuit de maatschappij.

Gebrek aan kritiek

Hieruit blijkt niet alleen dat de belangen van de gemiddelde gedetineerde ondergeschikt zijn, maar ook dat alleen (vermeend) nepotisme de kritiek van maatschappelijke druk kan weerstaan. Een dergelijk gebrek aan kritiek om het systeem te kunnen verbeteren op lange termijn, leidt dan ook steevast tot ad-hocoplossingen die niet gericht zijn op het oplossen van de onderliggende problemen op de lange termijn, maar slechts op het sussen van de maatschappelijke druk om op korte termijn de dag door te komen.

‘Gevangenisdirecteuren proberen alleen maar de dag door te komen’

Mensen die zich wel druk maken om deze ontwikkelingen, krijgen dan ook te maken met grote aversie zoals geuit door Ruth de Bock, advocaat-generaal bij de Hoge Raad. De hoogste functionaris binnen het Nederlandse rechtssysteem vindt dat advocaten vooral de rechtsgang bemoeilijken met hun kritiek en klachten. Dat is beangstigend. Dat haar visie breder wordt gedeeld, wordt bevestigd door de personen die ik heb gesproken binnen het gevangeniswezen. Er heerst

grote aversie tegen advocaten en deze weerzin speelt een veel te grote rol bij besluitvorming. Bijvoorbeeld bij de ad-hocmaatregel die advocaten verbod hun laptop of werktelefoon mee te nemen bij het bezoek aan een cliënt in de PI. Tot die conclusie kwam ook de Nationale Ombudsman die het gebrek aan wederhoor hekelde in soortgelijke gevallen waarbij staatsorganen structureel advocaten geen wederhoor of gelegenheid tot aanvulling gunnen bij het indienen van klachten.

Contact aan banden

Een ander recent voorbeeld van een ad-hocverbod, waarbij alle gedetineerden werden gestraft voor het vermeende gedrag van één gedetineerde, ontstond toen Taghi vermoedelijk informatie doorgaf via zijn advocaten. In plaats van alleen Taghi beperkingen op te leggen, mochten alle gedetineerden geen vrij contact meer met hun advocaten hebben, waarmee direct het recht op een eerlijk proces werd geschonden. Toen een groep advocaten hiertegen protesteerde, werden de maatregelen door DJI (waar alle gevangenen onder vallen) verder uitgebreid en werd onbelast contact met een advocaat onmogelijk. Eerder was er al een verbod op laptop en mobiel bij advocaatbezoeken ingevoerd in alle gevangenen in Nederland vanwege vermeende vermoedens omtrent welgeteld één gedetineerde in EBI Vught. Ondanks veel kritiek door advocaten en mensenrechtenorganisatie, duurde het een jaar voordat het weer teruggedraaid werd. Het verbod werd teruggebracht tot de gehele EBI Vught waar het verbod al vele jaren van toepassing is. Dit ad-hocverbod werd opgevolgd door een ad-hocstaking door advocaten om dan maar geen enkele gedetineerde te bezoeken. Al deze ad-hocmaatregelen treffen vooral de gedetineer-

den en hun rechten.

Pesten

Dit lijkt op pesterijen in de richting van advocaten omdat deze te veel kritiek hadden op DJI en beleid binnen de gevangnissen. Een gevangenisdirecteur die ik sprak, beaamde dit maar kon verder niet in details treden vanwege een lopende rechtszaak tussen hem en DJI. Navraag leerde dat de gevangenisdirecteur bekend stond als iemand die het belang van gedetineerden meewoog in zijn besluitvorming en niet blindelings de ad-hocbesluiten van DJI volgde. Het lijkt wel alsof alles een factor is bij het nemen van een besluit door DJI, behalve het welzijn van gedetineerden en hun veilige re-integratie in de maatschappij. Er zijn namelijk genoeg onderzoeken die kijken naar hoe minder recidive en beter gedrag gerealiseerd kan worden onder gedetineerden. In opdracht van de Tweede Kamer worden deze onderzoeken uitgevoerd maar vaak aan de kant geschoven door populistisch gedrag en het verlangen om in te spelen op maatschappelijke onrust wat leidt tot ad-hocbesluitvorming. Kamerleden die hier kritisch over zijn, zoals voormalige DENK-leider Tunahan Kuzu, worden eveneens afgebrand. Als resultaat wordt er niks gedaan met de uitkomsten van dergelijke onderzoeken, waarin een van de adviezen was om geen ad-hocoplossingen toe te passen op langetermijnproblemen. Helaas blijft hiermee het probleem onopgelost en ettert verder door.

Armand Sağ (1984) is historicus en zat jarenlang gedetineerd, maar benutte deze periode door Psychologie, Recht, en Filosofie te studeren. Hij deelt nu zijn bevindingen over het justitieel stelsel in Nederland en voorziet lotgenoten van (sociaaljuridisch) advies.



Hilkens
Advocaten

Wil je naar huis?

Mr. Rick Engwegen

- strafrecht
- jeugd(straf)recht
- personen- en familierecht

T 0475 485 080 • M 06 10 71 93 62
hilkens.nl



Bereikbaar | Vindingrijk | Daadkrachtig

DEKENS & AYTEMUR
STRAFRECHTADVOCATEN

Weteringschans 108A
1017 XS Amsterdam
www.dacrime.nl
info@dacrime.nl
+31 (0)20 210 32 32
Dekens: 06 2139 7793
Aytemur: 06 3364 9758

Wat valt er te leren van de ggz?

Isoleren en afzonderen

De isoleercel (ook wel de separeer- of time-outruimte) is een van buitenaf afsluitbare, prikkelarme ruimte waarin iemand tijdelijk alleen wordt geplaatst. ‘Geïsoleerd’ van anderen. In gevangenissen is isolatie een strafmaatregel. Binnen de geestelijke gezondheidszorg (ggz) wordt isolatie toegepast in noodsituaties om onrust te beheersen. Het is een ultimatum remedium om patiënten tot rust te laten komen of om de veiligheid van een patiënt of de omgeving te waarborgen. Hoe gaat isolatie binnen de ggz in haar werk, wat zijn de (mogelijke) effecten en hoe vaak wordt deze maatregel eigenlijk toegepast? En: kunnen PI’s leren van de ggz?

Bregje Veltman

De isoleercel fungeert als waarborg voor ieders veiligheid en mag enkel gebruikt worden in noodsituaties. Tegenwoordig wordt de term Extra Beveiligde Kamer (EBK) gebruikt als menselijker benaming voor de ruimte die in de volksmond geregeld de isoleercel wordt genoemd. Aanvullend op isolatie kan ook fixatie worden toegepast. Dan wordt iemands bewegingsvrijheid fysiek beperkt. Isolatie en fixatie zijn dwangmiddelen die uitsluitend mogen worden toegepast als sprake is van ernstig en acuut dreigend gevaar voor de fysieke of psychische integriteit van de betreffende patiënt of diens omgeving. Daarnaast mogen deze maatregelen alleen worden ingezet als minder ingrijpende alternatieven ontoereikend blijken. Elke vorm van isolatie moet worden gedocumenteerd, gemeld en geëvalueerd met de patiënt in kwestie.

Afzondering mag niet langer duren dan nodig

Desondanks schiet binnen de ggz de documentatie rondom isoleren geregeld tekort. Zo is het onduidelijk hoe vaak isolatie precies wordt gebruikt omdat landelijke registraties vaak onvolledig zijn.

Extreem agressief

Zolang een patiënt een gevaar vormt voor zichzelf of de orde verstoort op de afdeling, kan hij in een EBK worden geplaatst. Hierbij valt te denken aan patiënten die extreem agressief of verward zijn.

Afzondering mag niet langer duren dan nodig om de acute gevaardreiging of ordeverstoring terug te dringen. Bij plaatsing in een EBK stelt het behandelteam een plan op waarin staat wat nodig is om de betreffende patiënt te laten terugkeren naar de afdeling. Een therapeut bezoekt de patiënt (idealiter) meermaals per dag. Daarnaast maakt een psychiater dagelijks een inschatting of plaatsing in een EBK nog nodig is. Als het risico bestaat dat de patiënt zichzelf iets aandoet, kan besloten worden tot cameratoezicht. In EBK’s zijn met het oog op de veiligheid meestal alleen zachte materialen aanwezig. Denk hierbij aan zachte wand- en vloerbedekking, zacht (anti-scheur) meubilair en anti-scheur bedengoed en kleding. EBK’s worden ook gekenmerkt door een prikkelarm design. Soms is er een metalen toilet of een papieren po aanwezig, maar het is ook mogelijk dat patiënten voor hun behoeften naar een andere ruimte moeten.

Menswaardig?

Hoewel isolatie soms noodzakelijk wordt geacht, is toepassing hiervan geregeld onderwerp van discussie door de vergaande impact op de menselijke waardigheid en de psychische gezondheid. Langdurige isolatie gaat binnen de ggz gepaard met omvangrijke risico’s, zowel voor de mentale als fysieke gezondheid van patiënten. Diverse onderzoeken wijzen uit dat langdurige afzondering kan resulteren in ernstige psychische klachten, waaronder angst, depressie en dissociatie. Isolatie kan ook gevoelens van angst, eenzaamheid en wanhoop versterken. Daarnaast kan isolatie het vertrouwen in zorgverleners ondermijnen, wat het behandelproces en

de kwaliteit van de zorg negatief beïnvloedt. Bovendien is sprake van een verhoogd risico op fysieke achteruitgang door gebrek aan beweging en sociale interactie. Onderzoek van de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP) onderstreept dan ook dat alternatieven voor fixatie en isolatie een belangrijk vertrekpunt moeten zijn binnen goede hulpverlening. Mensen die geïsoleerd worden voelen zich in de steek gelaten, vernederd en onbegrepen en hun trauma’s kunnen verergeren. Onderzoek wijst ook uit dat alternatieve maatregelen vaak humaner en effectiever zijn. Ondanks de talrijke schadelijke gevolgen van gedwongen isolatie voor de geestelijke gezondheid van patiënten, blijft het middel een structureel toegespaste oplossing voor complexe situaties binnen de psychiatrie.

Personeelstekort

Cijfers van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) laten zien dat het aantal psychiatrische patiënten dat in een isoleercel terecht komt in de afgelopen jaren is gestegen. Dit betreft zowel de frequentie als de duur van eenzame opsluiting. Het aantal mensen dat in de ggz werd ingesloten steeg van 8049 in 2022 naar 10.242 in 2024. Zoals benoemd, schiet de documentatie van isolatietoepassing tekort en ligt het werkelijke aantal mogelijk hoger. Het personeelstekort binnen de ggz lijkt een belangrijke rol te spelen bij de stijging. Zorgverleners stromen door, waardoor medewerkers patiënten vaak minder goed kennen en dat resulteert in meer isolatie. Daarnaast blijkt uit wetenschappelijk onderzoek dat jonge, minder ervaren zorgverleners vaker kiezen voor dergelijke maatregelen omdat zij onvoldoende vertrouwd zijn met alternatieven.

Afweging

Bij gedwongen opname is sprake van een gecompliceerde afweging. Het gaat om mensen die vaak geen hulp willen versus de verplichting om hen hulp aan te bieden. Het is de wettelijke plicht van ggz-instellingen om verantwoordelijkheid te nemen voor de bescherming en beveiliging van personen als escalatie of suïcide dreigen. In

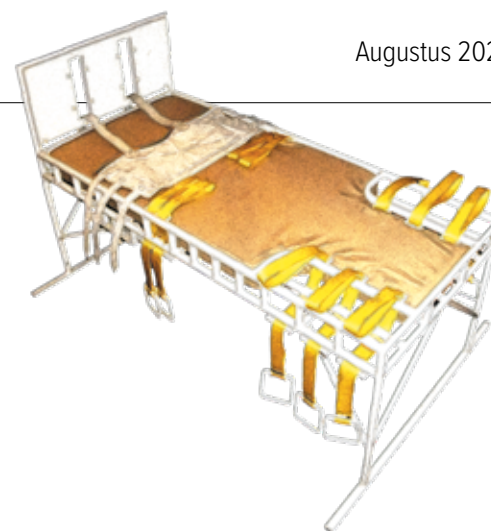
dit gevoelige kader is overgaan tot isolatie een moeilijk, maar soms noodzakelijk geacht besluit.

Langdurige isolatie gaat gepaard met omvangrijke risico’s

Daarom is het belangrijk dat de mogelijkheid hiertoe blijft bestaan, maar isolatie moet uiterst terughoudend en zorgvuldig worden toegepast. Daarbij is bieden van minder ingrijpende alternatieven wenselijk. Ook is het belangrijk om te investeren in goed geschoold personeel. Verder is gedegen documentatie van isolatie essentieel, zodat de toezichthouders op basis van betrouwbare cijfers hun controlefunctie kunnen uitoefenen. Dit alles is ook voor isolatie in PI’s uiterst bruikbaar. Het is te hopen dat er humaner, effectiever en zorgvuldiger omgegaan zal worden met het isoleren van mensen die achter de muren zitten.

in ’t kort

- * Iemand alleen opsluiten in een rustige, kale kamer als laatste redmiddel bij gevaar heet isoleren.
- * In dit artikel wordt gekeken naar isoleren in de geestelijke gezondheidszorg en wat PI’s hiervan kunnen leren.
- * Isoleren kan angst, depressie en trauma’s veroorzaken en voelt vernederend.
- * Het gebeurt in de ggz steeds vaker: van ruim 8000 in 2022 naar ruim 10.000 keer in 2024, vooral door personeelstekort.
- * Door meer personeel op te leiden en naar goede alternatieven te zoeken, kan isolatie verminderen.



KNOESTER VAN DER HUT & KWINT

A D V O C A T E N

“Door professionals verkozen tot **beste** strafrechtkantoor van Zuid Holland”.



Specialisten strafrecht met een bijzondere deskundigheid op het gebied van **TBS**, zowel voor personen die nog verdachte zijn of die reeds **TBS** hebben.

Telefoon 070 20 59 160



Onderzoeker Lieke Erven

‘Baseer plaatsing in PI op genderidentiteit, niet op geslacht’

Hoe staat het met transgender personen in de bajes? In gesprek met universitair docent Lieke Erven, van wie een boek verscheen over de plaatsing van transgender gedetineerden in de PI.

Jaap Brandligt

Er zijn boeiende discussies gaande over transvrouwen en transmannen. Dus over vrouwen die ooit man waren en over mannen die ooit vrouw waren. Nogal eens hebben die discussies een vreemd karakter. Zo bepaalde Trump in de V.S dat er geen genderneutrale mensen bestaan. Dat zijn mensen die een identiteit hebben die mannelijk noch vrouwelijk is. In conservatieve kringen wordt, door op de discussie hierover het woord ‘woke’ te plakken, een negatieve sfeer geschapen. Illustratief voor die houding zijn de reeks Kamervragen die Joost Eerdmans (JA21) stelde. Tussen de regels door was de afkeer van ‘woke’, ‘diversiteitsbeleid’ en ‘genderidentiteit’ in de vragen te lezen.

Vrouwenlik

Eerdmans noemde het gevangeniswezen niet, maar ook daar borrelt zo nu en dan de discussie op. In 2024 schreef Sybilla Claus in *de Bonjo* een artikel waarin het citaat ‘Geen pik in de vrouwenlik’ een prominente plek kreeg. Ze behandelde de casus van een biologische man die als transvrouw in vrouwenbajes Ter Peel werd ingesloten. Dat kon niet goed gaan, aldus Claus. In de eerstvolgende krant reageerde de voorzitter van de Gedeco van Ter Peel – zelf een transvrouw – dat zij en haar medegedetineerde vrouwen de betreffende transvrouw

probleemloos hebben opgenomen in de groep.

Gescheiden

Sindsdien is het wat stiller in gevangenisland rond dit thema. Dus werd ik geprikkeld toen ik de afstudeerscriptie van Lieke Erven onder ogen kreeg. Ze is universitair docent aan de Tilburgse Universiteit en haar scriptie is als boek uitgegeven. Hoe zit het nu eigenlijk met transpersonen in de bajes? Ter voorbereiding op dat gesprek las ik wat de huidige staatssecretaris aan de Tweede Kamer had bericht: “Mannelijke en vrouwelijke gedetineerden worden gescheiden ondergebracht. De Penitentiare beginselen wet bepaalt niet op basis van welke informatie het geslacht van de gedetineerde wordt vastgesteld” en “er wordt aangesloten bij de richtlijnen van het European Committee for the prevention of Torture. In beginsel wordt in Nederland geplaatst op grond van het geregistreerde geslacht bij de burgerlijke stand. Als het gaat om een transgender persoon is maatwerk mogelijk.” Echter: niet elke transgender persoon – zegt de staatssecretaris – heeft daar recht op. Erven werpt de vraag op hoe transparant het plaatsingsbeleid is. Daar heeft de staatssecretaris niets over gezegd. Wel schrijft de bewindspersoon: “Het klopt dat niet geregistreerd wordt wanneer iemand transgender is. Daartoe bestaat geen verplichting en geen

noodzaak en personen hoeven dit niet te melden.” We hebben dus geen idee over hoeveel personen het gaat. Pauline Jacobs van de Universiteit Utrecht deed onderzoek naar transgender personen in detentie en kwam uit op enkele tientallen mensen. Maar dat is, zoals ze zei, een ‘dark number’.

Mannen vallen terug op hun aanduiding in de burgerlijke stand

Gewapend met al deze weetjes dook ik het Montesquieu-instituut in Tilburg in voor een gesprek met Erven. Wat had haar ertoe gebracht om zich juist op dit onderwerp te richten? “Je moet een onderwerp bedenken om op af te studeren en ik had en heb affiniteit met mensenrechten en zeker het onderwerp gedetineerden en mensenrechten.” En: “Ik heb een kennis die een transgenderpersoon is en dat brengt het dichtbij.”

Risicoanalyse

Maatwerk zou dus mogelijk zijn, zegt de staatssecretaris. Dezelfde bewindspersoon zegt ook: “Er kan door de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) geen duidelijkheid worden gegeven over de invulling van dat maatwerk.” Volgens DJI is de groep transgender gedetineerden zo klein en onderling zo verschillend dat

generiek beleid niet zou passen. De plaatsingsbeslissing wordt gemaakt door de selectiefunctionaris. Die gaat over alle plaatsingsbeslissingen, dus ook over die van transgender gedetineerden. Zo wordt bij elke gedetineerde een risicoanalyse uitgevoerd. Het is overigens ook de directeur die de beslissingen neemt wanneer zich binnen de gevangenis problemen voordoen.

Voorarrest

Het is dus onduidelijk welke criteria worden gehanteerd, leer ik van Erven. Dat geldt ook bij plaatsing van een transgender persoon in voorarrest. Verder is onduidelijk op basis waarvan de uiteindelijke plaatsingsbeslissing wordt genomen. Uit onderzoek van Jacobs blijkt dat veel transgender personen die in de PI belanden ervoor kiezen om niet uit te komen als transgender. Ze vallen terug op hun juridische geslacht (registratie burgerlijke stand) in plaats van hun genderidentiteit (of zij zich man, vrouw of anderszins voelen).

Genderidentiteit

De Raad van Europa vindt dat genderidentiteit het uitgangspunt moet zijn, omdat anders de kans bestaat dat mensenrechten worden geschonden. De praktijk is echter weerbarstig. Het is er ook niet eenvoudiger op geworden sinds in Ter Peel een transgender gedetineerde een bewaker heeft

mishandeld, vertelt Erven. Omdat de concrete invulling van wat maatwerk is niet transparant is, moet er een beoordelingskader komen dat besluitvorming inzichtelijk en toetsbaar maakt. Ook moet de plaatsingsbeslissing gebaseerd zijn op genderidentiteit en niet op het geregistreerde geslacht bij de burgerlijke stand. Teruggrijpend op de reactie van de toenmalige voorzitter van de Gedeco in Ter Peel, zou dat allemaal niet zo ingewikkeld hoeven te zijn. Maar de werkelijkheid in deze niet vreselijk tolerante wereld maakt het niet zo eenvoudig.

in 't kort

- * De plaatsing van transgenderpersonen in de gevangenis verloopt in principe op basis van het geregistreerde geslacht bij burgerlijke stand.
- * Volgens DJI is maatwerk echter wel mogelijk.
- * Volgens onderzoeker Lieke Erven is onduidelijk op basis waarvan maatwerk voor transgenderpersonen mogelijk is.
- * Erven pleit ervoor om bij plaatsing in de gevangenis als uitgangspunt te nemen of iemand zich man of vrouw voelt.

'Scherp en Doordringend'

Mr. MARTIN IWEMA

Strafrecht en Detentierecht
ook pro deo - overal in het land

tel: 06 4640 5371
mail: iwema@fiadvocaten.nl

FeinerIwema Advocaten
Westersingel 50 B
3014 GV Rotterdam

ADVOCaat DETENTIERECHT
MET LANDELIJKE PRAKTIJK

Rapport
Ordemaatregel
Promoveren/degraderen
Bezoek zonder Toezicht
Urinecontrole
Plaatsing in afzondering
Fasering
Verlof
Overplaatsing
Commissie van Toezicht
RSJ

Bel bij vragen vrijblijvend op
telefoonnummer 043 799 9062

mr. R.J. Kool, advocaat

Vrijschrijvers presenteren eerste Blocknotesbundel

Uitgeteld

Op 10 juni werd in Ru Paré in Amsterdam de bundel *Uitgeteld* gepresenteerd, de eerste uitgave van de online schrijfgroep van Stichting Blocknotes. De schrijvers noemen zichzelf *De Vrijschrijvers*: mensen die vaak tijdens detentie begonnen met schrijven en daarmee na hun vrijlating zijn doorgegaan.

Fran van den Bogaert

Bij de opening haalde schrijver Christine Otten woorden aan van de Turkse schrijver en oud-gevangene Ahmet Altan: “Je kunt me gevangenzetten, maar je kunt me niet gevangenhouden. Omdat ik, zoals alle schrijvers, over magie beschik. Ik loop met gemak door muren heen.” Volgens schrijfgroepbegeleider Corinne Heyrman bewijst de online schrijfgroep dat de kracht van schrijven niet afhankelijk is van een fysieke ruimte. Ze vroeg zich af of de verbondenheid van de schrijfgroepen in de PI’s wel behouden zou blijven via een scherm. Maar al snel bleek dat de belangrijkste elementen overeind bleven: samen

schrijven, naar elkaar luisteren en verhalen delen. Daardoor ontstond ook online een hechte gemeenschap waarin deelnemers elkaar blijven inspireren, uitdagen en versterken.

Persoonlijke verhalen

De bundel bevat persoonlijke verhalen over detentie, vrijheid en verandering. In zijn bijdrage Mallemolen schrijft José over de eerste ervaringen in de gevangenis en de moeite om los te komen van een criminele levensstijl. Tegelijkertijd is het een verhaal over hoop en vooruitkijken. “Van vandaag moet je weer het beste maken. Want morgen is ons niet beloofd”, droeg hij op



Bijeenkomst in Amsterdam ter gelegenheid van de presentatie van de bundel *Uitgeteld* (Foto's: Lariza Zaldi)



het podium voor. De feestelijke bijeenkomst bracht schrijvers, coaches en bezoekers samen. Verschillende schrijvers lazen uit eigen werk voor, terwijl ook teksten van deelnemers uit de online schrijfgroep werden voorgedragen. Voormalig Dichter der Nederlanden Babs Gons zorgde voor een energieke performance. Ze gaf eerder al een gastworkshop aan een schrijfgroep van Stichting Blocknotes in PI Heerhugowaard. De presentatie liet zien wat schrijven in detentie tweeweg kan brengen en hoe dat

buiten de gevangensmuren verder groeit. Wat begint met een pen, een verhaal en een luisterend oor, kan uitgroeien tot een blijvende gemeenschap van schrijvers.

Meer informatie over Stichting Blocknotes en de bundel *Uitgeteld* is te vinden via stichtingblocknotes.nl.

Fran van den Bogaert werkt bij Blocknotes. Ze werkte jarenlang samen met schrijvers bij Uitgeverij De Geus en organiseert nu alle communicatie voor de stichting.

Unique You

‘Papa is geen slecht mens, maar iemand met littekens die niemand ziet’

Wat als je vader plotseling van de ene op de andere dag verdwijnt, omdat hij is opgepakt en jarenlang vastzit in het buitenland? En jij als kind gewoon weer naar school moet, terwijl niemand in je omgeving weet wat te zeggen? Unique You biedt wat er vaak ontbreekt: begeleiding voor het gezin dat achterblijft. Oprichter Loïs Lankester vertelt hoe haar eigen ervaring als dochter van een gedetineerde uitgroeide tot een organisatie.

Saar Venne

Unique You is op het moment van schrijven, medio juli, pas een paar weken bij Bonjo aangesloten. Er was wel al een paar maanden contact. Voor Lankester past de samenwerking goed bij het doel om de nog jonge organisatie bekender te maken bij precies de doelgroep die ze wil bereiken: gezinnen die vaak niet weten dat voor hen ook hulp bestaat. “De naam Unique You zegt eigenlijk al genoeg: iedereen is uniek en mag zijn wie hij is”, zegt Lankester.

Ik kan niemand redden, maar wel een duwtje in de juiste richting geven

Al sinds haar vijftiende werkt ze in de zorg, vooral in de ggz, en begeleidt ze mensen met uiteenlopende psychische vraagstukken.

Sinds haar vader in 2020 werd opgepakt en twee jaar in Duitsland vastzat, verlegt ze haar focus steeds meer naar kinderen van gedetineerden, het gezin dat thuis achterblijft. “Vanuit papa zijn ervaringsverhaal weet ik hoe het is om vast te zitten. Vanuit mijn eigen kant weet ik hoe het is om een vader te missen.” Precies die dubbele blik, maakt dat ze mensen aan beide kanten kan verstaan. De doelgroep bereiken blijkt in de praktijk nog lastig. Veel kinderen en partners van gedetineerden weten simpelweg niet dat begeleiding zoals die van Unique You bestaat of durven er niet over te praten uit schaamte. Lankester zoekt daarom naar mensen die baat kunnen hebben bij haar hulp.

Iedereen is anders

Een vast stappenplan bestaat niet. “Ik wil geen standaard traject afwerken, want iedereen is anders.” Het eerste gesprek draait om vertrouwen winnen en de werkelijke hulpvraag boven water krijgen, soms heeft iemand een heel concrete vraag, soms is het niet meer dan ‘papa zit vast, punt’.

Vanaf daar is alles maatwerk: bij iemand thuis, wandelend, via videobellen, met of zonder ouders erbij, één gesprek of jarenlang. Wat vaak ontbreekt bij reguliere hulpverleners is herkenning. Lankester vertelt over een praktijkondersteuner die zei alles te begrijpen: “Toen vroeg ik: Heeft jouw vader ook vastgezet dan? Voor naasten maakt juist die ervaringsdeskundigheid het verschil”, zegt ze. Het is fijn om alles eruit te kunnen gooien tegen iemand die precies weet hoe het voelt.”

Duwtje in de juiste richting

Er is één contact aan wie ze vaak terugdenkt: een meisje dat via sociale media aanklopte en dat inmiddels aangeeft dat het al genoeg helpt om te praten met iemand die het echt begrijpt, zonder dat ze daarvoor iets hoeft te bewijzen of uit te leggen. Op zo’n moment wordt voor Lankester tastbaar waarom ze dit werk doet. Ze is er trots op dat ze die stap heeft durven zetten, van eigen ervaring naar een plek waar anderen terecht kunnen. “Ik kan niemand redden. Maar ik kan wel een duwtje in de juiste richting



Loïs Lankester

geven, en een luisterend oor zijn, want ik weet hoe het is.”

Trauma leren begrijpen

Volgens Loïs hoeft trauma niet altijd verwerkt te worden: “Het is iets dat je meeneemt. Je moet leren ermee om te gaan.” In het begin nam ze het gevoel van niet kunnen redden mee naar huis. Inmiddels ziet ze haar rol anders: “Als ik een zaadje heb geplant, komt er misschien later iemand anders die zorgt dat het tot bloei komt. Dan heb ik toch geholpen.”

Gevangen in emoties

Naast haar begeleidingswerk schreef ze een boek over haar ervaring als dochter van een gedetineerde: *Gevangen in emoties*. Wat begon als bedoeling om anderen te helpen, werd vooral een verwerkingsproces voor haarzelf, daarna

voor haar gezin en pas daarna voor lezers. Ze schrijft over het proces van arrestatie tot vrijlating en over de oordelen van de omgeving; mensen die zich omdraaien in de supermarkt om ongemakkelijke situaties te vermijden. De reacties waren overweldigend: “Mensen die nog nooit een boek hadden gelezen hebben dit huilend uitgelezen.” Het boek is verkrijgbaar via onderstaande website.

Structureel anders

Lankester is helder: mensen oordelen te snel, zonder het verhaal te kennen. “Bij ons was het ook zo: vrienden van papa noemden hem een sukkel omdat hij de politie niet had gebeld, terwijl niemand zijn verhaal kende.” Wat zij niet wisten, is dat haar vader destijds werd gechanteerd door een criminele organisatie. Die hadden foto’s gemaakt van zijn dochters en dreigden het gezin iets aan te doen. Uit angst zag hij geen andere uitweg dan meewerken. Ze pleit voor eerst luisteren, dan pas oordelen, al erkent ze dat dat voor de meeste mensen de moeilijkste weg is. “Iemand is geen slecht mens, maar iemand met littekens die niemand ziet.”

Wil je als (ex-)gedetineerde of naaste in contact komen met Unique You, gewoon om te praten? Dat kan via de website of per e-mail. Ook organisaties die Loïs Lankester willen uitnodigen om over dit onderwerp te komen spreken, zijn welkom om contact op te nemen: uniqueyou.lois@gmail.com www.uniqueyoucoaching.com



En toen was er uitzicht

Op vrijdag 10 juli was de officiële onthulling van een muurschildering die in forensisch centrum Teylingereind in Sassenheim is gemaakt als onderwijsproject van De Burcht, de school binnen de instelling. Kunstenaar Genge heeft er samen met jongeren zes weken aan gewerkt. Genge komt uit het Keep it Real-team van Wenner Regales, een programma dat jongeren leerervaring biedt. De tijd die er aan vooraf ging om het mogelijk te maken was maanden, want zoals we weten gaan de dingen binnen de muren een stuk ingewikkelder en trager dan buiten. Eerst geloven dan zien. En volhoudend en volhardend zijn. Net als de foto's kan de tekst de werkelijkheid niet evenaren, maar geeft hij wel een impressie van de schoonheid van kunst.

“Legacy maken die blijft. Dat je iets achterlaat dat groter is dan jezelf. Ook letterlijk. Samen met de jongeren heeft kunstenaar Genge een landschap gecreëerd waar je niet op uitgekeken raakt,” aldus Sandra van Kolfshoten van OnderwijsKunst in haar speech tijdens de onthulling van de muurschildering. “Een landschap ook waaraan gewerkt werd op blote voeten in het gras. In het besef dat jongeren soms jarenlang geen gras of aarde onder hun blote voeten hebben gevoeld. Als je bent tussen die muren daar, is alles hek, tegels en beton. Je ogen kunnen niet meer echt in de verte kijken. Nu met de muurschildering kan dat wel weer. Er is uitzicht.”

“Behalve uitzicht brengt het kunstwerk verbinding tussen alle mensen in de organisatie. Want de olifant raakt iedereen in zijn hart en herinnert ons aan de schoonheid van de wereld om ons heen. En dat die wereld zoveel groter is dan deze muren.”

Kevin leerde om te gaan met zijn frustraties

‘Help anderen zoals je zelf geholpen wilt worden’

Aan het woord is Kevin (36) over zijn tijd in detentie en hoe hij er beter is uitgekomen. Hij neemt deel aan een begeleidingstraject van Exodus om veilig terug te keren in de samenleving. “Ik wil mijn tijd niet verhoppen.”

Wie ben je en hoe lang heb je in detentie gezeten?

“Mijn delict pleegde ik tijdens een psychose. Daarom zat ik zeven maanden in een Penitentiair Psychiatrisch Centrum (PPC) en daarna nog anderhalf jaar op een Forensisch Psychiatrische Afdeling (FPA). Ik groeide op als enig kind in Goeree-Overflakkee en ik verloor mijn vader toen ik 10 was. Ik hield veel van muziek en sleutelde urenlang aan auto's.

Het systeem dwingt je om iemand anders te worden

Op 13-jarige leeftijd werkte ik drie avonden per week in een garage en een jaar later draaide ik als dj op het eiland. Ik verliet de havo in de eindexamenklas, maar volgde in Middelburg een opleiding tot automonteur. Na drie jaar werken vertrok ik als 19-jarige naar de Randstad, waar ik in Utrecht de opleiding Sound Education afrondde. Mijn moeder overleed toen ik 21 was en al vrij snel daarna kreeg ik last van paniek-aanvallen. Ondanks mijn angstgevoelens, die zo'n anderhalf jaar aanhielden, werkte ik als schilder en timmerman voor verschillende

aannemersbedrijven. Ik ben nogal handig. Als ik iets wil leren, doe ik dat gewoon zelf. Ook startte ik een eigen bedrijfje waarmee ik krabpalen voor katten maak én verkoop. Ik ben sociaal; houd van mensen en van samen dingen doen. Ik ben graag onderdeel van een groter geheel.”

Sinds wanneer ben je vrij en hoe werk je aan je re-integratie?

“In april 2025 kwam ik vrij en ik kon terecht in een Exodushuis. Het is geen hotel, maar de trajectbegeleiders namen echt de tijd voor me. Ik hoefde niet alleen te vechten voor een nieuwe toekomst. Samen met mijn trajectbegeleider stelde ik actieplannen op en met behulp van het FACT-team (multidisciplinair ggz-team, red.) hebben we die uitgewerkt. Het afgelopen jaar werkte ik vooral aan mijn zelfvertrouwen. Zo heb ik geleerd om anders naar mezelf te kijken. Ik kampte met een beschadigd zelfbeeld en moest leren om mezelf te verhouden tot mijn psychose. Ik had immers de controle over mezelf verloren en worstelde met de vraag hoe ik mezelf ooit weer zou kunnen ‘verkopen’. Ik ben een auto die er aan de buitenkant best leuk uitziet, maar waarvan aan de binnenkant toch iets kapot is. Ook ging ik op zoek naar manieren waarop ik

transparant en eerlijk kan zijn over wat er is gebeurd en tegelijkertijd verantwoordelijkheid kan nemen voor mijn delict. Ik vond het lastig om ‘vrolijk’ verder te gaan, maar ik leerde om het verleden te laten rusten. Ik kreeg echt een nieuwe kans. Ik mag gewoon weer starten en rijden; ik hoef niet aanhoudend in de achteruitkijkspiegel te kijken.”

Wat vond je het zwaarste tijdens je gevangenschap?

“Ik vond het heel zwaar om tweentwintig uur per dag op cel te zitten. Daarbij kreeg ik de verkeerde medicijnen waardoor ik zwaar depressief werd. Tijdens het uurtje arbeid moest ik schroefjes in doosjes doen en stickers op plastic zakjes plakken. Echt slaapverwekkend. Ik sliep sowieso veel, uit pure verveling. Het alternatief was Discovery Channel aanzetten en dan de hele dag naar goud- en kristalzoekers kijken. Je kunt letterlijk en figuurlijk geen kant op.”

En wat heb je geleerd toen je vastzat?

“Tegen wil en dank leerde ik hoe ik moest omgaan met mijn frustraties. Ik maak me minder druk over de politiek en oordeel minder fel over andere mensen. Ik kan meer waarderen: er wordt best goed voor ons gezorgd in dit land.

Binnen leerde ik relativeren; bijna tweeënhal jaar had ik helemaal niets te willen en dan is het verschil met buiten, waar alles mag en kan, ontzettend groot. Je ego gaat eraan. Je kunt niet de stoere jongen uithangen, want het systeem dwingt je om iemand anders te worden. Ik wil nu minder, veel minder. Ik heb minder stress, voel minder de behoefte om iets groots te bereiken of creatief te zijn; het leven is goed zoals het is.”

Hoe ziet jouw droom over de toekomst eruit?

“Ik heb behoorlijk wat klappen gehad in mijn leven. Ik ben het gewend dat er ‘geen toetje is’ en ik wil mijn tijd niet verhoppen. De vraag is momenteel: hoe ga ik mijn leven inrichten nu ik stabiel ben? Ik ben nuchter, houd mijn doelen bewust klein. Ik vind het fijn om te werken en ga gewoon rustig verder als ondernemer. Zodra ik iets beter begrijp wat een 10-jarige jongen nodig heeft, zou ik graag het contact met mijn zoon proberen te herstellen. Ik wil bewust meer doen met zingeving: als ervaringsdeskundige wil ik mijn verhaal met anderen gaan delen in de hoop dat ze er iets aan hebben. Hiervoor kan ik de nodige cursussen volgen. Ondertussen



Kevin (Foto: Nadine Ancher / Exodus)

geef ik bevriende ex-gedetineerden de gelegenheid om af en toe iets bij te verdienen in mijn bedrijf. Dat doe ik vanuit de overtuiging: help anderen zoals je zelf geholpen wilt worden.”

Dit artikel kwam tot stand in samenwerking met Exodus.

OVER EXODUS

Met zo'n tweehonderdvijftig professionals en ruim duizend vrijwilligers begeleidt de forensische zorgorganisatie Stichting Exodus Nederland al meer dan veertig jaar mensen die met justitie in aanraking zijn gekomen bij hun veilige terugkeer in de samenleving.

OPLOSSING VAN DE PUZZEL STAAT OP PAGINA 2

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

*Dan gaat
het echt
ergens over.*

info@bureautbs.nl
A.J. Ernststraat 187
1083 GV Amsterdam



mr. J.E.
(Justin)
Kötter



mr. drs. J.L.
(Jordi)
L'Homme



mr. J.P.
(Peter)
Plasman



mr. drs. M.A.M.
(Maarten)
Pijnenburg



mr. M.C.
(Micha)
Jonge Vos



prof. mr. dr. S.
(Sven)
Brinkhoff



mr. S.
(Simcha)
Plas



mr. D.E.
(Daisy)
Post



mr. B.J.T.
(Brent)
van Opstal



mr. A.J.W.F.
(Annabella)
Segeren



mr. L.I.
(Lucca)
de Jager



mr. S.A.L.
(Sarah)
Crucq



mr. A.N.
(Anouk)
Biersteker



mw. S.A.
(Sarah)
Pluijmen



drs. L.M.
(Linda)
Dekker



mw. C. (Cindy)
Danielson
-Roubos



mr. K.
(Kyra)
Tijmenssen



mr. C.E.J.
(Charlotte)
Kokenberg



mr.
(Lucia)
Hodanić



mr. E.C.Q.
(Emma)
De Weers



mw. J.E.
(Judith)
Franx



mw. N.
(Natasha)
van Schellen



dhr. R.N.H.M.
(Rens)
Van Duuren

Uw belangen, onze prioriteit



Kötter
L'Homme
Plasman
advocaten

020 - 673 15 48
info@klpadvocaten.nl
klpadvocaten.nl



**REACTIES OP
DE KRANT ZIJN
WELKOM:**

info@bonjo.nl



**BEL BONJO
GRATIS!**

**0800
333 44 46**

PENN
ADVOCATEN

*'Een goede voorbereiding
is het halve werk'.*

Daarom bezoeken wij onze cliënten regelmatig en in alle PI's van het land. Sinds de oprichting in 2008 verlenen wij rechtsbijstand in grote en kleine strafzaken. Vanuit een persoonlijke en betrokken relatie streven wij naar het best mogelijke resultaat.

Onze focus ligt op strafzaken met financiële elementen, zoals fraude- en oplichtingszaken, witwassen, ontnemingszaken, fiscaal- en financieel strafrecht, ondernemingsstrafrecht, handhaving en boetes, BIBOB-procedures.

Mr. D.M. Penn is lid van de Nederlandse Vereniging van Strafrechtadvocaten (NVSA) en de Vereniging van Advocaat-Belastingkundigen (NVAB).



Advocatenkantoor Penn
088-2503200 / 06-29179198
Maastricht- Den Haag
www.penn.nl

Wel of geen tbs met dwangverpleging?

Hoe Soufian toch niet naar een tbs-kliniek moest

Als tbs met dwangverpleging dreigt of al is opgelegd door de rechtbank, betekent dat niet dat die maatregel onherroepelijk is. De advocaat van Soufian beschrijft hoe dat in de praktijk kan lopen.

Niels van Wersch

Soufian was door de rechtbank wegens verkrachting veroordeeld tot een gevangenisstraf en tbs met dwangverpleging. Na het instellen van hoger beroep kwam hij bij ons kantoor met de vraag of wij hem wilden bijstaan. Zijn belangrijkste wens: géén tbs met dwangverpleging. Die wens horen we vaker. Gezien de onbepaalde duur van de maatregel en de lange wachttijden voor opname in een tbs-kliniek (FPC) is dat goed te begrijpen.

Somber perspectief

Bestudering van het dossier en de rapportage van het Pieter Baan Centrum (PBC), waarop de uitspraak was gebaseerd, stemde somber. Als Soufian geen andere proceshouding zou kiezen en niet bereid was in nieuw persoonlijkheidsonderzoek verantwoordelijkheid te nemen voor zijn gedrag, leek dezelfde uitkomst als in eerste aanleg vrijwel onvermijdelijk. Een beter resultaat was alleen mogelijk als hij openheid zou geven over zijn handelen en bereid zou zijn mee te werken aan behandeling om herhaling te voorkomen. Dat was een grote stap. In eerste aanleg had hij wisselend verklaard: eerst beriep hij zich op zijn zwijgrecht, daarna ontkende hij, vervolgens stelde hij dat er wel seks was geweest maar vrijwillig. In hoger beroep moest hij met de billen bloot.

Nieuw onderzoek

Die nieuwe houding maakte nieuw gedragskundig

onderzoek noodzakelijk. Wij zagen dat liefst niet opnieuw door het PBC gebeuren, omdat de kans groot leek dat het eerdere oordeel zou worden bevestigd. Het gerechtshof koos toch voor het PBC en die verwachting kwam uit. De onderzoekers kwamen opnieuw tot hetzelfde advies. Zij vonden de gewijzigde proceshouding van Soufian ongeloofwaardig. Volgens hen was zijn meer meewerkende houding vooral ingegeven door de wens tbs met dwangverpleging te voorkomen. Van werkelijk probleem-besef was volgens het PBC geen sprake.

Inzicht in het eigen handelen en in de noodzaak van behandeling is doorgaans een belangrijk vereiste voor rechters om te kiezen voor tbs met voorwaarden. Game over leek het.

Contra-expertise

Een mogelijke uitweg was een contra-expertise. Ons kantoor werkt regelmatig samen met gedragsdeskundigen die ook voor de verdediging rapporteren. Soufian liet zijn familie geld inzamelen om dit mogelijk te maken.

Game over leek het

De uitkomst was wezenlijk anders. De deskundige erkende dat Soufian belang had bij zijn gewijzigde proceshouding,

maar vond dat niet automatisch betekenen dat zijn probleembesef ongeloofwaardig was. Ook iemand die om strategische redenen een andere houding kiest, kan zich openstellen voor behandeling en bereid zijn zich aan voorwaarden te houden. De deskundige adviseerde daarom tbs met voorwaarden, waaronder opname in een Forensisch Psychiatrische Kliniek (FPK). Ook daar bestaan wachtlijsten, maar die zijn doorgaans aanzienlijk korter dan bij FPC's.

Maatregelrapport

Op basis van dit advies besloot het gerechtshof dat de reclasering een maatregelrapport moest opstellen over de haalbaarheid van tbs met voorwaarden en de invulling daarvan. Toen volgde opnieuw een tegenval. De reclasering sloot zich aan bij het oordeel van het PBC en adviseerde negatief. Volgens de reclasering zou een traject met voorwaarden, gezien de sociaal wenselijke houding van Soufian en eerdere ervaringen, onvoldoende zijn om tot echte gedragsverandering te komen. Daarom zag de reclasering af van het formuleren van voorwaarden. Omdat dit advies vlak voor de inhoudelijke behandeling verscheen, leek tbs met voorwaarden opnieuw ver uit beeld. Gelukkig bleek een particulier bureau waarmee wij vaker samenwerken in staat om op korte termijn een rapport op te stellen over zowel de haalbaarheid als de inhoud van een

traject met voorwaarden. Tijdens de zitting verzette de reclasering zich stevig tegen dat rapport en pleitte zij voor tbs met dwangverpleging. Tegelijkertijd moest de reclasering erkennen dat, als het hof toch voor tbs met voorwaarden zou kiezen, de voorwaarden uit ons rapport grotendeels konden worden overgenomen.

Tbs met voorwaarden

Na twee spannende weken kwam het gerechtshof met de door Soufian gewenste uitkomst: tbs met voorwaarden. Een enorme opluchting. Enkele weken later werd hij vanuit de PI overgebracht naar een FPK. Dat betekende een wereld van verschil met de wachttijd van ruim twee jaar in de PI die hem waarschijnlijk had gewacht als het hof tbs met dwangverpleging had opgelegd. Het echte werk begint echter pas daarna. Een behandeling in een FPK is geen *walk in the park* en kan jaren duren. Hij zal lange tijd moeten tonen dat hij het meende en echt met zichzelf aan de slag wil om te voorkomen dat hij nog eens voor de strafrechter moet verschijnen. Werkt hij niet mee aan zijn behandeling of houdt hij zich niet aan de voorwaarden, dan kan alsnog omzetting naar tbs met dwangverpleging volgen. Wat ons betreft een mooi voorbeeld van hoe het systeem zou moeten werken: alleen tbs met dwangverpleging als er echt geen alternatief is.

Niels van Wersch is advocaat bij Bureau TBS Advocaten

mr. J.M.C. van Gorkum is gespecialiseerd in Jeugdrecht en heeft jarenlange ervaring met zaken betreffende:

- OMGANG
- ONDERTOEZICHTSTELLING
- ERKENNING
- UITHUISPLAATSING
- GEZAG

Zij treedt op in het gehele land, ook op basis van toevoeging (pro deo).

073 8200 953
www.advocatenkantoorvangorkum.nl

advocatenkantoor
VAN GORKUM

Zit uw ISD-maatregel muurvast?

Vraag nu snel een rechtbanktoetsing aan door mr drs F.G.J. Staals, strafrechtadvocaat te Amsterdam

Tel. +31(0)610913855

www.advocatenkantoorstaals.nl

Staals
Advocaat



Beste vrienden



Dini van het Noorden is vrijwilligster in een Penitentiaire Inrichting. Ze schrijft over haar vrijwilligerswerk en daaraan verwante onderwerpen.

Een van mijn kennissen vertelde mij onlangs het volgende: in het centrum van de stad zwalkte een man rond die stomdronken was. Openbare dronkenschap is strafbaar, dus werd de politie gebeld. Twee agenten kwamen de man ophalen. Blijkbaar was hij een bekende van de politie, want hij begroette de agenten hartelijk. “Dit zijn mijn beste vrienden”, zei hij tegen nieuwsgierige omstanders en klopte de agenten onhandig op de schouders. “Man, je weet niet wat je zegt”, riep iemand.

Afkeer van de politie begrijp ik niet

“Het zijn machtswellustelingen, die smerissen. Allemaal.” De agenten reageerden niet en namen hun lallende arrestant mee in de politiewagen. Daar hield het verhaal van de dronkaard op, maar één ding hield me wel bezig: Wat is toch de reden dat sommige mensen zo’n hekel hebben aan de politie? Ook in PI’s zijn er gedetineerden die de pest hebben aan de politie, onze wetsdienaren. “Zij zorgden ervoor dat ik hier zit”, zei een gedetineerde die ik ooit bezocht. Hij haatte de politie, punt uit. Een andere gedetineerde die een zwaar verkeersongeval had veroorzaakt, gaf de politie daarvan de schuld. Dat door zijn aanhouding de politie misschien levens had gered, kwam niet in hem op. Er zijn meer gedetineerden die een hekel hebben aan de politie. Maar er zijn ook gedetineerden die wél de schuld van hun delict op zich nemen. “Ik ben fout bezig geweest en moet nu op de blaren zitten.” Die zin heb ik meerdere keren van gedetineerden gehoord. Maar die afkeer van de politie begrijp

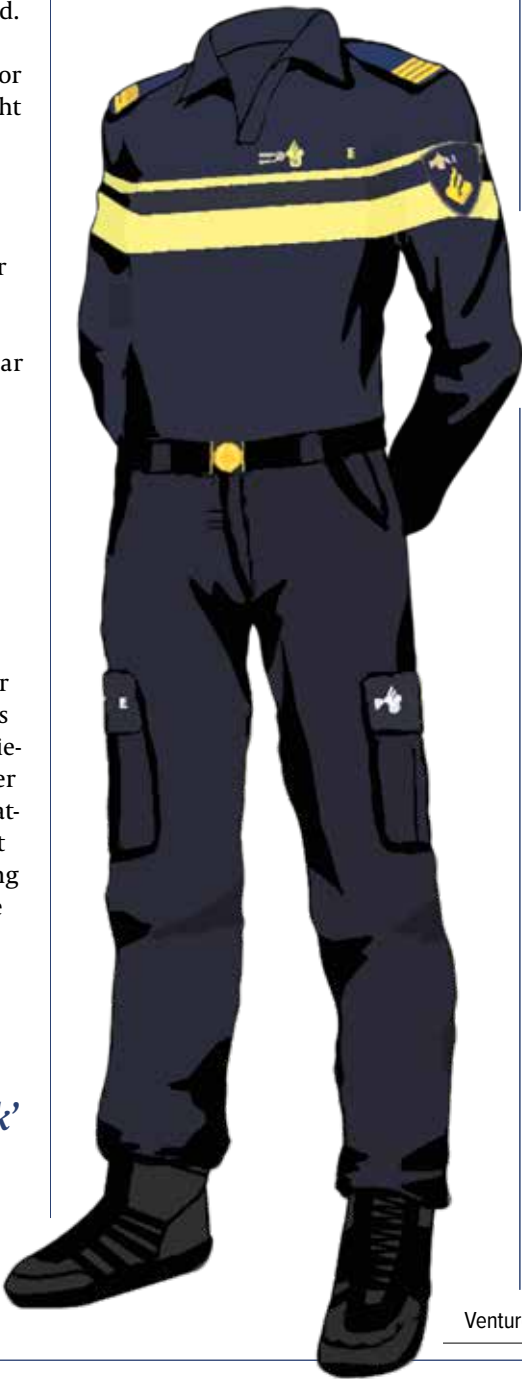
ik niet. En er zijn blijkbaar ook mensen die een hekel hebben aan iedereen die een uniform draagt. Ooit zat ik in de wachtruimte van de bezoeksaal in onze PI. Naast me zat iemand die zijn zoon zou bezoeken. Hij mocht echter de bezoeksaal niet in. Hij moest zijn zoon achter glas bezoeken, vertelde hij. “Want die bewaarders mogen zo graag pesten”, zei hij snuivend. Ik was stomverbaasd. Dacht die man nu echt dat hij zijn zoon achter glas moest bezoeken door pesterij van bewaarders? Het leek echt zo te zijn en hij mompelde nog iets over mensen in uniform die volgens hem echt niet deugden. Ik zag een discussie over dit onderwerp niet zitten, en zei maar niets. Er zal echt wel een goede reden zijn geweest voor dit bezoek achter glas. Dat die vader vond dat het alleen maar pesterij was van mensen in een uniform sloeg nergens op. Actie en reactie, daar draait het meestal om. Die zoon had blijkbaar iets gedaan wat niet mocht en de reactie was: bezoek achter glas.

Samenleving zonder politie
Terug naar de afkeer van de politie. Die komt veel voor. Denk alleen maar aan voetbalrellen, waar relschoppers het blijkbaar nodig vinden om politieagenten te bekogelen. Maar stel dat er geen politie zou zijn, hoe zou de maatschappij er dan uitzien? Het zou echt een zootje worden, met een bevolking waarvan een groot deel niet meer de straat op zou durven.

‘Laat hem met rust, hij doet ook maar zijn werk’

Er zou immers van alles kunnen gebeuren: berovingen, veel onveilige situaties in het verkeer met

dodelijke ongelukken, mensen met messen. Inbrekers die straffeloos hun gang zouden kunnen gaan. Wie zou willen leven in een land waar wets-overtreders zonder straf hun daden kunnen plegen? Waar mishandelingen en vechtpartijen aan de orde van de dag zouden zijn zonder arrestaties en zonder straf?



Venture, CC BY-SA 3.0, via Wikimedia Commons

Misschien een walhalla voor het criminele circuit, maar een hel voor de rest van de bevolking. In zo’n maatschappij wil toch niemand leven? Ik denk dat ook mensen met een hekel aan uniformen dat niet zouden willen. Want vaak zijn mensen in uniform óók hulpverleners die levens kunnen redden.

“Gedetineerden zijn ook mensen”, zeggen mijn collega-vrijwilligers vaak als gevraagd wordt waarom ze in een gevangenis werken. We zijn immers allemaal mensen. Ook politieagenten en iedereen die een uniform draagt. Laatst las ik op Sociale Media een verhaal van René van Roon, (Eenheidsbestuurder bij de Nationale Politiebond) over de krakersrellen op 30 april 1980. Prinses Beatrix werd op die dag gekroond tot koningin. En onder het motto ‘geen woning, geen kroning’ bekogelden relschoppers de politie en de ME met van alles en nog wat. Het paard van een ME’er struikelde daardoor en zijn berijder viel op de grond. Onmiddellijk beroofden de relschoppers hem, terwijl hij machteloos op de grond lag. Opeens riep iemand: “Laat hem met rust, hij doet ook maar zijn werk.” Dat had effect. De relschoppers gaven bijna al zijn bezittingen terug en hielpen hem weer op zijn paard. En hartelijk naar elkaar zwaaiend namen ze afscheid. Als beste vrienden.



mr. T.G. (Tim) Hop
Strafrechtadvocaat
06 252 986 51
hop@kzbradvocaten.nl
Nederlands / English

KORVINUS ZANDT BRUINSMA RAFIK advocaten

- Algemene (commune) strafzaken
- Detentierecht en beklag
- Gewelds- en vermogensdelicten
- Drugzaken
- Bestuursstrafrecht
- Economisch strafrecht
- Levensdelicten

Advocaten in strafzaken

Venlo 077 351 10 42

lina
ADVOCATEN

Strafzaken | Overleveringszaken | Tbs-zaken | Cassatiezaken

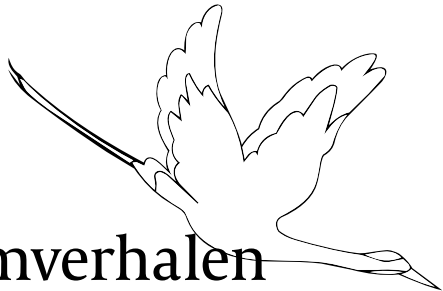
Voor een paar piek op reis

In je hoofd op vakantie

Lezen is reizen in je hoofd. Voor alle lezers van de Bonjo die deze zomer niet in het vliegtuig kunnen stappen, zijn hier een paar 'handpalmverhalen' die je meenemen naar Japan. Dit zijn fictieverhalen van hooguit één boekpagina. Ze zijn ultrakort doordat overbodige informatie is weggelaten. Die moet je zelf maar invullen in je hoofd. Meestal levert dat méér (en sterkere) beelden op dan wanneer alles tot in detail is beschreven.

Als je de rest van de zomer daar wilt blijven, in Japan in gedachten dus, dan tip ik een prachtboek voor jou: *De schoonheid van Japan*. Voor een paar piek en een setje kleurpotloden of stiften ben je dan wekenlang in jouw hoofd op vakantie in Japan.

Theo Knippenberg



Handpalmverhalen

Yasunari Kawabata (1899-1972) was de eerste Japanse winnaar van de Nobelprijs voor Literatuur (in 1968) en de allereerste Japanse schrijver die ik las, begin jaren 70 van de vorige eeuw. Maar pas begin deze eeuw ontdekte ik zijn 'handpalmverhalen'. Kawabata was een grootmeester in dit genre. Zijn verhalen zijn uitgebeend tot op het bot. Elk overbodig woord is geschrapt. Wat resteert zijn 'haken en ogen' die de lezer dwingen om daartussenin heel veel zelf in te vullen.

Zijn handpalmverhalen spelen zich af op de scheidslijn tussen eeuwenoude Japanse tradities (zoals theeceremonies en de matsuri, lokale feesten die aansluiten bij de natuur, zoals hamami, het samen kijken naar de bloei van de kersenbloesem in de lente) en de 'moderne' wereld. Het zijn melancholieke meesterwerkjes, waarin naast die oude tradities vooral liefde, seks, de dood en het Japanse landschap de hoofdrol spelen.

De handpalmverhalen van Kawabata zijn nooit in het Nederlands verschenen. De voorbeelden in deze Bonjo heb ik zelf vanuit Duitse en Engelse vertalingen omgezet in het Nederlands. Maar gelukkig zijn Kawabata's betoverende romans *Sneeuwland*, *Duizend Kraanvogels* en *De schone slaapsters* wel vertaald en nog steeds te koop in de boekhandel.



De schoonheid van Japan

Ook als je niet van lezen houdt kun je van sommige boeken toch wekenlang genieten. *De schoonheid van Japan* is zo'n boek; een kleurboek voor volwassenen. Het bevat meer dan 120 beeldschone illustraties geïnspireerd op de Japanse cultuur, variërend van kersenbloesem tot kraanvogels, die allemaal wachten om ingekleurd te worden. En ze zijn gedrukt op extra dik papier dat voorkomt dat kleurpotloden of stiften doordrukken. De afbeeldingen zijn sterk beïnvloed door mingei, oftewel 'volkskunst', een stroming die in de vorige eeuw in Japan is ontwikkeld door de filosoof en estheet Yanagi Sōetsu (1889-1961).

Hij was een tijdgenoot van Yasunari Kawabata en allebei zagen ze de schoonheid van Japan in alledaagse voorwerpen; gemaakt door ambachtslieden volgens eeuwenoude tradities en het liefst van natuurlijke en lokale materialen. Ze geloofden ook beiden in wabi-sabi: de waardering voor authenticiteit, asymmetrie en de sporen die de tijd achterlaat. Denk aan met mos begroeide tempels en gebruikssporen op handgemaakt keramiek. En allebei zagen ze de schoonheid van Japan in shibui, de natuurbeleving, die resulteert in serene zen-tuinen en een diep respect voor de natuur.

De schoonheid van Japan, Een inspirerend en mindful kleurboek, Uitgeverij Boekery



KAPSELS

Het jonge meisje besloot het haar weer op te laten steken.

Dat was in een dorpje diep in de bergen.

Toen het meisje bij het huis van de kapster aankwam, hadden zich tot haar grote verrassing ook alle andere meisjes uit het dorp daar verzameld.

Die avond – de uit hun vorm verzakte momoware-knotjes waren intussen allemaal opnieuw opgebonden – trok een compagnie soldaten het dorp binnen.

Voor de nacht werden ze door het dorpsbestuur over de huizen verdeeld. Er was geen huis in het dorp zonder een gast. Gasten hebben was hoogst ongevoel. Daarom wellicht waren de meisjes er zo op gebrand geweest in elk geval hun haren te laten opsteken.

Het moet gezegd, er was tussen de meisjes en de soldaten nog niet het geringste voorgevallen, toen de compagnie de volgende ochtend het dorp verliet en over de berg afmarcheerde.

De volledig uitgeputte kapster hoopte echter de komende dagen weer eens behoorlijk tijd te hebben. En in een – uit gedane arbeid geboren – geluksgevoel ging ze op dezelfde ochtend als de soldaten en over dezelfde berg in een hobbelerende paard-en-wagen op weg om haar vent te bezoeken.

Toen ze achter de berg het dichtstbijzijnde wat grotere dorp bereikte, was de plaatselijke kapster blij: “Oh, is dat even fijn! Je komt werkelijk als geroepen. Wees zo aardig en help me een handje.” Ook hier hadden alle meisjes zich verzameld.

Dus was zij weer tot de avond bezig de kapsels in orde te brengen. Daarna ging ze het dorp uit naar de kleine zilvermijn, waar haar vent aan het werk was. Zodra ze hem zag, brandde ze meteen los: “Als ik de soldaten achterna blijf rijden, word ik, denk ik, steenrijk.”

“Jij als aanhang bij die soldaten? Maak geen grapjes! Wat is dat toch met die groentjes in hun gele uniformen?”

Woest sloeg de man op de kapster in. Daarbij keek ze hem aan met een lieflijk extatische blik, alsof haar lichaam doof was van de te zware vermoeidheid.

... Van de soldaten, die in colonne bergafwaarts dichterbij schenen te komen, schalde hen een helder krachtig hoornsignaal door de avondschemer tegemoet.

DE HAVEN

Dit is een vreemde haven.

Hier komen eerbare echtgenotes en jonge meisjes naar de herberg. En zolang er een gast is, blijft een van hen overnachten. In de ochtend, nadat ze zijn opgestaan, bij het middagmaal en het wandelen, de hele tijd is zij met hem samen. Als pasgetrouwen op huwelijksreis.

Desondanks, als hij haar voorstelt met hem naar een badhuis in de buurt te gaan, zal zij haar hoofd een beetje opzij neigen en peinen.

Zegt hij daarentegen dat hij in het havenstadje een huis wil huren en dat zij nog een jong meisje is, dan kan hij er vrij zeker van zijn dat zij hem stralend antwoordt: “Daar wil ik graag jouw huisvrouw worden.

Vooropgesteld dat het niet voor al te lang is, niet voor een half of zeker geen heel jaar.”

... Toen hij gehaast zijn bagage bijeen bond omdat hij deze morgen met zijn schip dacht uit te varen, zei zij: “Hoor eens, je kunt zeker geen brief voor mij schrijven?”

“Wat, uitgerekend nu?”

“Maar ik ben immers jouw vrouw niet meer. Dan is het toch geen probleem? Zolang je hier was, ben ik de hele tijd aan jouw zijde gebleven. Heb nooit iets slechts gedaan. Maar nu ben ik toch gestopt jouw vrouw te zijn?”

“Als je het zo bekijkt”, zei hij en hij schreef voor haar de brief, die gericht was aan een man. Aan een man die blijkbaar net als hijzelf in deze herberg met deze vrouw een halve maand had doorgebracht.

“Stuur je mij ook een keer zo’n brief? Op een ochtend bijvoorbeeld waarop weer een of andere man zich inscheept en jij weer gestopt bent zijn vrouw te zijn?”

EEN DUBBELE ZELFMOORD UIT LIEFDE

Van haar man – hij was weggelopen omdat hij haar niet mocht – kwam een brief. Nadat twee jaren waren verstreken en uit een verlaten plaats.

(Laat het kind niet meer met de bal spelen. Het stuiten hoor ik zelfs tot hier. Het raakt mijn hart.)

Ze pakte het intussen 9-jarige meisje de gummibal af.

Weer kwam er een brief van haar man. Die was op een ander postkantoor verzonden dan de vorige.

(Laat het kind niet meer op schoenen naar school gaan. Haar voetstappen hoor ik tot hier. Ze stampen over mijn hart.)

Ze gaf de dochter zachte viltten sandalen in plaats van de schoenen. Het meisje hilde, zo wilde ze niet naar school gaan.

En weer kwam er een brief van haar man. Hij was een maand na de tweede brief opgesteld, maar het handschrift las ineens als dat van een geest.

(Laat het kind niet meer uit de porseleinen kom eten! Ik hoor het getinkel tot hier. Het breekt mijn hart.)

Ze voerde haar dochter als een 3-jarige met haar eigen stokjes. Daarbij herinnerde ze zich de tijd dat de dochter echt drie jaar was en haar man aan haar zijde gelukkig was geweest. Het kind intussen liep eigenzinnig naar de servieskast en pakte haar eigen rijstkom. Snel griste de moeder die uit haar hand en smiet hem woedend tegen een steen in de tuin. Hij rinkelde in scherven alsof het hart van de man brak. Toen fronste ze haar wenkbrauwen en slingerde haar eigen rijstkom er achteraan. Wat is dat, was dat niet het geluid waarmee haar man zijn hart brak? Ze smiet de eettafel de tuin in. En dit geluid? Ze wierp zich tegen de muur en bewerkte die met haar vuisten. Ze vloog als een stormram tegen de dubbeldikke papieren schuifdeuren, lag echter voor ze het wist achter de deuren op de grond. En dit geluid?

“Mama, mama, mama!”

De dochter die zich huilend aan haar vastklampte, gaf ze een klap in haar gezicht. Oh, luister eens naar dit geluid!

Als een echo daarop kwam weer een brief van haar man. Opnieuw was die uit een andere, nog verder weg gelegen streek verzonden.

(Hou op, jullie allebei, ook maar enig geluid te maken! Open of sluit geen ramen en deuren meer! Adem niet meer! Zorg ervoor, jullie allebei, dat ook de klokken in huis niet meer tikken!)

“Jullie allebei, jullie allebei, jullie allebei”, mompelde ze in zichzelf en de tranen liepen over haar wangen. Toen was er van hen allebei absoluut geen geluid meer te horen. Gaven ze in alle eeuwigheid geen geluid meer. Met andere woorden, moeder en dochter waren dood.

En vreemd, de man lag naast hen op het kussen en ook hij was dood.

HET DODENGEZICHT

“Alsjeblieft, kom naar haar kijken. Naar wat er van haar is geworden. Oh, hoe ze ernaar verlangde om jou nog één keer te zien”, zei de moeder van zijn vrouw opgewonden, terwijl ze hem de kamer binnen leidde.

De mensen aan het hoofdeinde van het doodsbéd keken allen tegelijk zijn kant op.

“Kijk naar haar”, herhaalde de moeder, al op het punt het witte laken te verwijderen van het gezicht van zijn vrouw.

Op dat moment, ook tot zijn eigen verrassing, vroeg hij plotseling: “Nee, wacht even. Zou ik met haar alleen kunnen blijven? Dat ik hier even aan mezelf kan worden overgelaten?” Zijn woorden brachten veel emotie teweeg bij de familieleden van de dode. Zachtjes verlieten ze de kamer en sloten de papieren schuifdeuren achter zich.

Hij trok het witte laken weg.

Het gezicht van zijn dode vrouw was bevroren in een pijnlijke grimas.

Tussen de smalle ingevallen wangen kwamen twee rijen verkleurde tanden naar voren. De oogleden waren uitgedroogd en kleefden aan de oogbollen. Op het voorhoofd had pure wanhoop de kwellingen ingevroren.

Een tijdje stond hij daar roerloos en staaarde naar dit lelijke dodengezicht onder hem.

Toen legde hij zijn onophoudelijk trillende handen op de lippen van zijn vrouw en probeerde haar mond dicht te doen. Maar zodra hij de met kracht dichtgeknepen lippen losliet, gingen ze weer langzaam open. Hij duwde ze opnieuw tegen elkaar aan. En weer openden ze zich. Toen hij nog een keer dezelfde beweging maakte, merkte hij wel dat nu in elk geval de harde trekken rond haar mond zachter waren geworden.

Ook kreeg hij het gevoel alsof een soort warme passie zich in zijn vinger-toppen vormde. Om nu ook de vertwijfeling op haar gezicht te verzachten wreef hij over haar voorhoofd. Zijn handpalmen werden warm.

Weer stond hij daar roerloos en staaarde naar het nu gestreelde, vernieuwde gezicht.

“Je bent vast moe van de reis. Kom, eet wat met ons en rust dan uit”, zeiden de moeder en de jongste zus van zijn vrouw, toen ze weer binnenkwamen.

“Maar kijk eens!” riep de moeder ineens en barstte in tranen uit. “Ja, de menselijke ziel is angstaanjagend. Zij kon op het laatste niet sterven tot jij van jouw reis terug zou zijn. Zo vreemd! En jij hoeft nu maar naar haar te kijken en meteen is haar dodengezicht vredig geworden... Oh wat ben ik blij! En zijzelf vast en zeker ook.”

Op zijn blik, doorschoten van een spoor van waanzin, reageerde de jonge zus van zijn vrouw uit haar bovenaards mooie heldere ogen. Toen viel ze snikkend op de grond.

CONTACTBUREAU

ZO WERKT HET CONTACTBUREAU

1. Je stuurt je advertentie naar Bonjo contactbureau, Nieuwe Herengracht 18 1018 DP Amsterdam. 2. Bonjo stuurt de advertentie naar een beoordelingscommissie. Deze moet goedkeuring geven voor plaatsing. 3. Bij goedkeuring plaatst Bonjo je advertentie in de Bonjo en/of op de website. 4. Een reactie op een advertentie stuur je naar Bonjo contactbureau. Vermeld hierbij wel het advertentienummer anders kunnen wij je reactie niet doorsturen. Doe een postzegel op de enveloppe en stuur 'm op. 5. Als je reageert maar niet wilt dat je adres bekend wordt, vermeld je adres dan niet in je brief maar op een bijgevoegd papiertje.

Zonder je adres kunnen wij geen reacties naar je terug sturen. Een eerlijk verhaal scoort het best. Dus schrijf een brief met daarin je interesses, hoe lang je nog moet, wat je graag wilt en wat weer niet. Ieder die de site bezoekt weet dat hij/zij met een gedetineerde te maken heeft. Transparanter kan niet!

2315 Chico

Hoi stoute gedetineerde dames, Mijn naam is Yusef, maar ze noemen me Chico. Ik ben half Marokkaans, half Cabo. Ik ben 1.76 meter en 75 kilo en afgetraind. Ik heb een matje in mijn nek, strakke contouren en facings. Ik ben altijd fris en goed verzorgd. Ik moet nog acht maanden. Zit er al zeven. Ik zoek naar een leuke dame. Heb geen type. Wat leuk is, is leuk. Bijna vergeten: ik ben 23 jaar en kom uit Rotterdam. Voel je vrij om me te schrijven. Graag met een foto erbij. Ik stuur er graag een terug. Groetjes, Chico

2318 Daniela

Hello everybody! My name is Daniela. I'm 34 years old and 1.62 meter long; I have white skin, brown eyes. I'm a beautiful Latin transgender with tattoos and long black hair. I have a nice body with curves, good in shape. I look 100 percent like a woman and have a female voice. I'm looking for contact with a man between 35 and 50 years old. I speak a little english/spanish. I have to sit for a while. Are you the one that wants to know me? Then write me back. I like to find a connection. XXX

2316 Maarten

Hallo dames, ik ben Maarten. Een man van inmiddels 37 jaar. Ik ben op zoek naar een pencontact of relatie. Ik houd van gamen, voetbal en muziek. Ik zit in de tbs. Ik ben sinds januari bezig aan mijn verloftraject. Het maakt niet uit wat je delict of leeftijd is, of dat je in de tbs of bajes zit, of hoelang je nog moet. Je krijgt altijd een reactie terug. Ik hoop snel van je te horen. Met vriendelijke groetjes, Maarten

2312 RS

Hoi dames, mijn naam is RS. Ik ben 36 jaar, maar zo voel ik me niet, haha. Mijn roots zijn Indisch. Ik ben 1.90 meter met bruine ogen. Ik hou o.a. van koken en eten. Ik ben een zorgzame man die houdt van lachen en genieten van het leven. Dat doe ik graag met m'n naasten en familie. Ik zoek een vrouw tussen de 25 en 40 jaar. Die hetzelfde als ik in het leven staat. Durf je dit avontuur aan? Schrijf me en ik reply. Tot snel, RS

2314 Amarou

Hoi, ik ben Amarou. Ik ben 24 jaar oud. Afkomst: Antilliaans/Nederlands. Ik zoek een oudere dame. Ongeveer tussen de 25 en 40 jaar. Ik wil graag pencontact of een relatie. En graag belcontact, als dat mogelijk is. Het maakt me niet uit of je vastzit. Ik zit zelf in tbs. Uiterlijk maakt niet uit. Het gaat mij om jouw innerlijk. Zolang je maar een goed karakter hebt.

2310 Ilsa

Hai! Ik ben Ilsa, 22 jaar en het lijkt me leuk om gezellig te schrijven. Man of vrouw maakt me niet uit. Ik heb veel hobby's: verhalen, muziek, gedichten schrijven, reizen, wandelen, gamen en tekenen. Hierbinnen, waar ik op tbs zit te wachten, schrijf ik graag. Maar ik schrijf ook graag met anderen, dus schrijf gerust wat terug! Als je terugschrijft voor liefde, dan alleen vrouwen onder de 30 jaar. Ben zelf ook vrouw trouwens. Groetjes, Ilsa

2311 B.

Hey hoi, mijn naam is B. Ik ben 22 jaar oud. Ik zit al een paar maanden in de PI. Ik heb nog geen einddatum maar ik moet sowieso nog wel ff. Ik ben zelf een leuke, gezellige en positieve dame die van koken houdt. Mijn roots liggen in Marokko en ben zelf islamitisch. Ik ben op zoek naar een leuk schrijfmaatje. Het liefst onder de 30 en islamitisch, maar iedereen is welkom om te reageren. Stel jezelf even voor en ook in welke PI je zit en wie weet sturen we wekelijks brieven naar elkaar. Nou voor nu houd ik het hierbij en wie weet spreek ik je snel.

Spong advocaten

Rechtsbijstand op topniveau. Van politierechter tot Hoge Raad.

Ook pro deo!

- | | | |
|---------------------|----------------|-------------|
| • (Jeugd)strafzaken | Stijn Peerik | 06 15068638 |
| • Cassatiezaken | Elizabeth Bijl | 06 25503129 |
| • TBS-zaken | Lobke Fleskens | 06 15118996 |
| • Beklagzaken | Nouri Dijker | 06 25637590 |
| • En meer | | |



+31 20 330 54 09 | info@spongadvocaten.com | spongadvocaten.nl

Strafrechtadvocaat mr. Mohamed Rafik



Nederlands
English
عربي (Arabisch)
Tamazight (Berbers)

- Levensdelicten
- Drugszaken
- Terrorisme
- Gewelddelicten
- Ontnemingszaken
- Uitlevering
- Overlevering

- Vermogensdelicten
- Verkeersdelicten
- Zedenzaken
- Fraude
- TBS
- Beslag
- Detentierecht

06 18 35 66 29

rafik@kvrzadvocaten.nl

Rafik
ADVOCATEN

van **BONJO**

2228 H.

Mijn naam is H., geboren in 1971. Ik ben vrijgezel en heb geen kinderen. Ik was blond, maar tegenwoordig heb ik meer grijze haren. Dat komt misschien door mijn leeftijd en de vele stress die ik een aantal jaren heb gehad. Momenteel zit ik in Aachen. Zodra ik vrij kom (dat duurt nog lang), wil ik voor mezelf gaan beginnen. Mijn laatste woonadres was in Roermond. Daar wil ik straks ook eigenlijk weer naar terug. Hopelijk in de buurt van waar ik gewoond heb. Het zou ideaal zijn als iemand uit de omgeving Roermond reageert. Groetjes, H.

2319 A.

Hey dames, ik ben A., 23 jaar oud uit Den Haag. Ik zit momenteel iets meer dan drie jaar binnen en over een jaar ben ik buiten. Ik weeg 70 kilo en ben 1.85 meter lang. Ik ben lichtgetint en heb stijl haar naar voren. Ik houd van sporten, reizen, lekker eten en gek doen met jou, haha. Ik ben half Antilliaans, half Nederlands. Ik zoek een leuke dame die wil schrijven en misschien wel een avontuur met me wil aangaan. Als je contact wil, schrijf dan snel naar me. X, A.

2320 Jamma

Hey dames, ik ben Jamma en ik ben 24 jaar. Ik ben een Surinaamse jongen & verblijf momenteel in de PI. Ik ben op zoek naar een leuke dame om gezellig mee te bellen en te schrijven. Mijn hobby's zijn koken & trainen/sport. Ik ben 1.98 meter lang en ik ben breed gebouwd. Wil je meer weten over wie ik ben, stuur me gerust een bericht. Met een foto zou heel leuk zijn! Dan stuur ik er ook een terug. Groetjes Jamma

2321 Edwin

Hello, My name is Edwin. I am 26 years old, 1.90 meter tall. I have been training boxing since I was 14, and I am someone who takes life and relationships seriously. I believe in discipline, loyalty and constantly improving myself both physically and mentally. I was born and raised in Sweden, with roots in Bosnia, and the last 3 years I have been living in beautiful Spain. Training is a big part of my life but that does not mean I only live at the gym. I also enjoy quiet evenings, good movies, interesting documentaries and cooking really good food. I can be very determined and focused, but with the right person my softer and more romantic side comes out too. I also have a slightly nerdy side that tends to surprise people. As a person, I am caring, intelligent, honest, and I have a good sense of humor. I value people with kind hearts and good energy. Hygiene, well-being and taking care of yourself are important to me, both physically and mentally. I am looking for a woman between 18-30 years who knows what she wants, has ambition and is not interested in wasting time or playing games. Someone feminine, confident and with a good sense of humor. Attraction matters, but personality and the way you treat others matter even more. A lot of people might assume that a guy like me is always tough, but I am actually a very kind person who enjoys laughing together, talking about everything and simply feeling comfortable and safe with each other. If you like men who are confident, caring and down to earth, message me.

2322 G.

Beste lezers, mijn naam is G. Ik ben op zoek naar een leuke penvriendin om mijn tijd in de PI dragelijker te maken. Ik zit bijna twee jaar in detentie. Mijn relatie buiten is stuk gelopen. Ik ben nog steeds in hoger beroep, dus ik heb de tijd. Ik ben lichtgetint en volbloed Surinaams, 34 jaar en mbo-4 geschoold. Ik ben een extravert type. Mijn hobby's zijn uitgaan, netwerken, koken en ik houd van een luxe leven en tattoo's. Ik ben ver gekomen als rapper en wil dit na detentie weer oppakken. Verveel jij je ook zo erg? Aarzel dan niet om mij te schrijven. Groetjes G.

2323 Ish

Hey jij. Ik ben Ish. Ik ben 42 jaar, 1.72 meter pure passie en eerlijkheid. Via deze weg hoop ik met jou, een dame tussen de 30 en ouder in contact te komen. Zelf houd ik van hardlopen, koken, muziek, boxen, fietsen, wandelen en reizen. Hier praat ik graag over, maar een goede discussie over de filosofie van het leven ga ik ook zeker niet uit de weg! Ik ben lichtgetint en heb een normaal postuur, bruine ogen en een vriendelijke glimlach. Zin in over en weer een goed gesprek? Of juist een luisterend oor? Neem contact op. Ik hoop dat ik snel van je hoor.

2333 Mohamed

Mijn naam is Mohamed. Ik ben 38 jaar oud, van Marokkaanse afkomst en op zoek naar een serieuze, oprechte en lieve vrouw om rustig mee kennis te maken. Ik geloof dat een mooie relatie begint met vertrouwen, respect, eerlijkheid en een goede vriendschap. Ik ben 1,88 meter lang, weeg 89 kilo en heb een atletische bouw. Ik leef gezond, sport geregeld en hecht veel waarde aan een actieve levensstijl. Ik rook niet en drink geen alcohol. Mensen omschrijven mij als zorgzaam, ondernemend, respectvol en positief ingesteld. Ik heb een verzorgde baard en gemillimeterd haar. Mijn Marokkaanse achtergrond is een belangrijk onderdeel van wie ik ben. Waarden zoals respect, loyaliteit, familie en oprechtheid vind ik belangrijk in het leven. Tegelijkertijd sta ik open voor mensen met verschillende achtergronden, omdat ik geloof dat karakter en een goede klik het belangrijkste zijn. Op dit moment verblijf ik in de PI. Daar ben ik open en eerlijk over, omdat ik geloof dat een goede kennismaking begint met eerlijkheid. Ondanks mijn huidige situatie blijf ik positief en kijk ik vooruit naar de toekomst. Ik hoop een vrouw te ontmoeten die verder kijkt dan de omstandigheden en die mij wil leren kennen zoals ik werkelijk ben. Ik zoek een lieve, eerlijke en serieuze vrouw, die op zoek is naar een oprechte band. Iemand die kan genieten van goede gesprekken, samen lachen, elkaar steunen en stap voor stap iets moois wil opbouwen. Leeftijd en afkomst zijn voor mij minder belangrijk dan respect, vertrouwen en een goede klik.





M. W. Bouwman
STRAFRECHTADVOCAAT

- Gewelddelicten, levensdelicten, diefstal, overval, zeden, mensenhandel, gijzeling, opiumwet, wapens.
- TBS en PIJ, VI-procedures, ISD.
- Beklagcommissie en RSJ.

Tel. 06 422 42 42 1 / 085 30 34 31 3
advocatenkantoorbouwman.nl

Papiamentu · English · Français · Deutsch



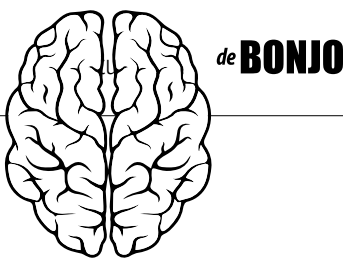


ADVOCATENKANTOOR PETKOVIĆ

Door heel Nederland:

- Vreemdelingenbewaring
- Intrekking verblijfsvergunning
- Oplegging ongewenstverklaring, terugkeerbesluit en/of inreisverbod
- Strafbzaken
- Beklagzaken

020 - 261 31 80
sp@petkoviclaw.nl
advocatenkantoorpetkovic.nl



Zomerse sferen

Verfrissende kikkererwten gazpacho

Wat is er lekkerder met warm weer dan een verfrissende maaltijd? Gazpacho is op warme dagen dan ook de ultieme uitkomst. In Andalusië komt deze soep al eeuwen voor en wordt hij zelfs meer gezien als vloeibare salade dan soep. Eenvoudig, voedzaam en verkoelend.

Laura Sofie van der Reijden

Ingrediënten

- Voor 2 porties
- 150 g tomaten
 - 1 groene & 1 rode paprika
 - ½ komkommer
 - ½ ui
 - 400 g kikkererwten
 - 3 sneetjes volkorenbrood
 - 2 el appelciderazijn
 - 2 el olijfolie
 - 75 ml water

Bereiding

Stap 1: Snijd de tomaten, paprika's en ui grof. Schil de komkommer, verwijder het zachte middenstuk en snij ook grof.

Stap 2: Spoel de kikkererwten en laat ze uitlekken, hou de helft apart. Hou wat paprika en komkommer achter ter garnering. Meng de rest van de groenten en de kikkererwten in een grote kom.

Stap 3: Scheur 1 snee brood in grove stukken en voeg toe. Voeg de azijn en olie toe en breng op smaak met peper. Laat staan tot gebruik.

Stap 4: Snijd ondertussen de rest van het brood in blokjes. Verhit een pan met olie en bak de stukjes brood 3 minuten tot lichtbruine en knapperige croutons.



Stap 5: Schep het groente-kikkererwtenmengsel in de blender, voeg het water toe en mix tot een gladde puree. Breng op smaak met peper en eventueel zout. Zet minimaal 30 minuten in de koelkast tot gebruik.

Stap 6: Snijd de achtergehouden paprika en komkommer fijn. Serveer de koude soep in kommen met de croutons en de achtergehouden kikkererwten, paprika en komkommer. Besprenkel met de rest van de olie.

Gebaseerd op een recept uit de Allerhande.

Eet smakelijk!

Dementie in de tbs-klinieken

‘Geheugenproblemen? Dan kunnen we niets nieuws meer leren’

Sylvia Geurts, redacteur bij Nieuwsuur, heeft de positie van demente tbs'ers in tbs-klinieken voor Nieuwsuur op een rij gezet. En ook hoe het staat met patiënten met andere ouderdomsklachten. Wat moet je ermee in een kliniek die op herstel en terugkeer in de samenleving is gericht?

Rechters leggen steeds vaker tbs op. Vaak na een hoge gevangenisstraf. Geurts noemt de 40-jarige schutter van de dubbele moord op een zorgboerderij: dertig jaar en tbs. Na 30 jaar is de man zeventig. Thijs H. wordt ook genoemd: 22 jaar en daarna tbs. Ook hij is ver op leeftijd als hij de kliniek bereikt. Er ontstaat een noodlottige vicieuze cirkel. Deze senioren en de ouderen die al binnen zitten, komen niet meer uit de tbs. Hun verblijf wordt bij elke uitspraak met twee jaar verlengd. Dat terwijl zo'n 270 anderen op de wachtlijst staan

Hoge straffen

Geurts haalt Suzanne van Vugt aan, GZ-psycholoog bij de Pompestichting. Op haar afdeling is de oudste tbs'er tachtig en hij heeft dementie. Ze zegt, en dat is erg correct, dat een tbs-instelling mensen nieuwe vaardigheden wil aanleren en dat soort zaken. “Maar iemand met zulke geheugenproblemen die kunnen we eigen-

lijk niets nieuws meer leren.” Judith Serrarens, advocate uit Maastricht, legt in Nieuwsuur een vinger op een pijnlijke plek. “In een aantal recente zaken zijn hoge gevangenisstraffen opgelegd in combinatie met tbs. Dus die mannen komen pas in de tbs als ze op gevorderde leeftijd zijn.” Een pleidooi dus eigenlijk om op te houden met die lange gevangenisstraffen waar niemand beter van wordt. Dat wordt echter niet gesuggereerd. Er floept een veel geiniger oplossing op: een speciale tbs-kliniek waar demente boeven met elkaar vertoeven. Verklaar ze tbs-ongeschikt en laat ze in gewone verzorgingshuizen worden opgenomen.

Lange wachtlijsten

Die huizen zullen echter niet staan te springen om deze demente veroordeelden op te nemen. Bovendien zijn ook daar lange wachtlijsten. Verwaarlozing van het publieke domein door elkaar opvolgende marktgeoriënteerde kabinetten is de oorzaak. Dus zullen die demente boeven toch gewoon in de tbs-klinieken doodgaan. Wat geldt voor de tbs-klinieken – onhandig gedoe met senioren – geldt natuurlijk ook voor de gewone gevangenen. Ook daar komen steeds meer senioren terecht. En ook die zijn niet ingericht voor rolstoelen, krukken en stokken. (JB)

NIEUWE KANS

NET UIT DE GEVANGENIS?

Ga direct naar:

Stichting Exodus Nederland biedt:

- een plek in een Exodushuis
- begeleiding in je eigen huis
- hulp bij het zoeken naar een woonplek
- hulp bij het vinden van een baan, opleiding of dagbesteding
- begeleiding bij zingeving: wat vind jij belangrijk in jouw leven?
- steun bij bestaande en nieuwe contacten
- hulp bij je schulden en financiën
- maatjes (vrijwilligers)

Hoe kunnen we jou helpen?

Neem contact met ons op of vraag je casemanager om dit voor jou te doen.

071 516 19 55

Van maandag tot en met donderdag zijn we bereikbaar tussen 9.00 en 16.00 uur.

www.exodus.nl

KANS

Exodus heeft:

- Exodushuizen in heel Nederland
- meer dan 40 jaar ervaring
- 250 professionals
- 1000 vrijwilligers

WASSENAAAR
STRAFRECHTADVOCATUUR

FIGHT FOR FREEDOM

TEL: 073 - 302 00 05
WASSENAAARSTRAFRECHT.NL

BEREIKBAAR & GEPASSIONEERD

MR. M.J. SCHIMMEL 06 24 71 96 89

MR. T.S.H. BUSKOP 06 58 92 84 45

NIEUWE 'S-GRAVELANDSEWEG 5, 1405 HJ BUSSUM

(JEUGD)STRAFRECHT • SLACHTOFFERRECHT • BESTUURSRECHT

Vasco Chorus
Advocatuur

Genoeg gezeten?
Problemen met faseren?
Loop met mr. V.S.J. Chorus
uw vrijheid tegemoet!
Uw specialist in klacht-
en strafzaken.

Neem vrijblijvend contact
op:
06-19379730
www.vascochorus.com





SEMRA AYTEMUR

Veroordeeld zonder vonnis

Als strafrechtadvocaat kom ik geregeld in het huis van bewaring om cliënten te bezoeken die in voorarrest verblijven. Hun schuld staat dan nog niet vast. Juridisch gezien zijn zij verdachten. Dat uitgangspunt – onschuldig totdat het tegendeel is bewezen – is een van de belangrijkste pijlers van onze rechtsstaat. Toch lijkt dat zelfs binnen de gevangensmuren soms uit het oog te worden verloren.

Voor verdachten van een zedendelict geldt vaak een eigen werkelijkheid. Nog voordat een rechter zich over hun zaak heeft uitgesproken, zijn zij voor veel medegedetineerden al schuldig. Intimidatie, bedreigingen en geweld liggen voortdurend op de loer. Daarom worden ze soms op een aparte afdeling geplaatst, simpelweg omdat hun veiligheid anders niet kan worden gewaarborgd.

Dat is een wrange constatering. Juist in de fase van het voorarrest staat de schuld nog allerm minst vast. Bovendien vragen zedenzaken om uiterste zorgvuldigheid. Het zijn zaken waarin de feiten lang niet altijd zo eenduidig zijn als ze op het eerste gezicht lijken.

De inmiddels overleden strafrechtadvocaat Chris Veraart beschrijft dat treffend in zijn boek *Valse zeden. Onterechte aangiften in zedenzaken*. Op basis van tientallen zaken die hij behandelde, laat hij zien dat zedenzaken zich niet laten vangen in eenvoudige zwart-witschema's. Hij onderscheidt vier categorieën: verzonnen zedenzaken, mislukte vrijages, vrijages met een smet en ernstige zedenzaken.

Met 'vrijage met een smet' doelt Veraart op een vrijwillig seksueel contact waarin wel grenzen zijn overschreden, maar dat volgens hem niet zonder meer als verkrachting of ernstige aanranding kan worden gekwalificeerd. De 'smet' is het onzuivere element: er is iets misgegaan in het contact tussen de betrokkenen. Zijn belangrijkste boodschap is dat waarheidsvinding begint met een open blik. Niet alleen wat zich tijdens het vermeende incident heeft afgespeeld verdient onderzoek, maar ook wat eraan voorafging en wat erna gebeurde. Juist daar zijn vaak objectieve aanknopingspunten te vinden.

Op dit moment sta ik een cliënt bij die in voorarrest zit op verdenking van verkrachting. Ik ben ervan

overtuigd dat hij onschuldig is. Naar mijn oordeel biedt het dossier onvoldoende bewijs om tot een veroordeling te komen. Er ligt namelijk alleen een aangifte tegen mijn cliënt. Deze aangifte wordt niet ondersteund door ander bewijsmateriaal, terwijl er wel onlastende getuigenverklaringen aanwezig zijn in het dossier. Met het bewijs dat er nu ligt, verwacht ik dat de strafrechter uiteindelijk niet anders kan dan hem vrijspreken.

De werkelijkheid is echter ook dat het maatschappelijke vonnis vaak al is geveld voordat de rechtszaak überhaupt begint. De verdenking alleen is voldoende om iemand, zowel buiten als binnen de gevangenis, als dader te behandelen. Dat zou ons aan het denken moeten zetten. Het uitgangspunt dat een verdachte onschuldig is totdat een onafhankelijke rechter anders beslist, geldt niet alleen in de rechtszaal. Juist binnen de muren van een huis van bewaring zouden we dat beginsel nooit uit het oog mogen verliezen.

Semra Aytemur is strafrechtadvocaat bij Dekens Aytemur strafrechtadvocaten



OPROEP

DETENTIE

Zat je zelf in detentie toen je beviel en mocht je partner er niet bij zijn? Of kon je partner niet bij de bevalling zijn, omdat hij of zij in detentie zat? Dan kom ik graag met je in contact voor een interview voor een nieuwe rubriek op een platform voor jonge ouders.

We zijn op zoek naar recente verhalen, dus bevallingen in of na 2020. Ben jij of ken jij deze vrouw? Je kunt contact opnemen met mij (Marianne) via 06 23 501 636. Mailen kan ook. Stuur een korte samenvatting van je verhaal, plus je naam en leeftijd naar Marianne@tbwerken.nl



Külcü Advocaten

Specialisten in detentierecht

Heeft u het gevoel dat u onrecht wordt aangedaan? Ook in detentie heeft u rechten. Külcü Advocaten maakt zich sterk voor de rechtspositie van gedetineerden.

Wij helpen onder andere bij zaken rondom resocialisatie en re-integratie, PP- en BBA-beslissingen, verlof, overplaatsing, fasering en klachtprocedures. Twijfelt u over een beslissing van de inrichting of wordt een verzoek afgewezen? Dan kijken wij samen met u wat er mogelijk is en of bezwaar of een klacht zinvol is.

Denkt u dat u onrecht wordt aangedaan of wilt u advies over uw situatie? Neem gerust contact met ons op. Wij staan voor u klaar.

Wij staan u bij in elke p.i. in Nederland.

Ook op toevoeging (Pro Deo)



mr. D. Engel

mr. M. Uslu

dr. mr. H. Külcü

mr. E.M.J.W. Jaspar

mr. K.A. Moors

Wij staan u bij in zaken rondom:

- Voortgang detentietraject
- Verlof
- Overplaatsing
- Fasering
- BZT
- Resocialisatie
- Re-integratie
- Klachten (CvT & RSJ)
- PP & BBA beslissingen
- Kort geding tegen de Staat
- Schadevergoeding v.d. Staat
- TBS
- Europees Hof voor de Rechten van de Mens

Ook tijdens detentie heeft u rechten. Denkt u dat u onrecht wordt aangedaan bij beslissingen over bijvoorbeeld verlof, overplaatsing, fasering of klachten? **Neem contact met ons op.**



Specialisten in strafrecht, gedreven door deskundigheid.

Bij Weening Strafrechtadvocaten begrijpen we dat een strafzaak veel onrust met zich brengt. U zoekt duidelijkheid: over wat u te wachten staat, over de kosten en vooral over uw kansen. Ons goed georganiseerde kantoor bestaat uit betrokken strafrechtadvocaten die u door dit proces begeleiden. Door bereikbaar te zijn, door te zeggen wat ze doen en door te doen wat ze zeggen.

Deskundigheid staat bij ons centraal. Zaken worden tijdens een wekelijks kantooroverleg door de behandelend advocaat besproken met kantoorgenoten. Door deze unieke werkwijze worden uw belangen niet alleen behartigd door een strafrechtsspecialist, maar door een deskundig team van strafrechtadvocaten.

Verder onderscheiden wij onszelf van de meeste strafrechtadvocaten door vergaande specialisaties in deelgebieden van het strafrecht. Daarmee bieden wij de hoogste mate van deskundigheid op (onder meer) het gebied van:

- Brandstichting
- Cassatie
- Criminele organisatie
- Detentierecht
- Diefstal
- Drugs
- Fiscaal strafrecht
- Fraude
- Geweld
- Jeugdstrafrecht
- Mensenhandel
- Moord & doodslag
- Ondernemingsstrafrecht
- Ontneming
- Overtreding wet dieren
- Overlevering en uitlevering
- TBS & PIJ
- Terrorisme
- Verkeersstrafrecht
- Wapen & munitie
- Witwassen
- Zeden

Een frisse blik op uw strafzaak?

*U kunt ons gratis bellen.
Wij bezoeken u in elke PI.
Ook pro deo.*

A fresh look at your criminal case?

*You can call us free of charge.
We will visit you in any prison.
Also pro bono.
We speak English.*

Ein neuer Blick auf Ihren Strafprozess?

*Sie können uns kostenlos anrufen.
Wir besuchen Sie in jedem Gefängnis.
Auch Pro-Bono-Anwalt.
Wir sprechen Deutsch.*

Un regard neuf sur votre affaire pénale ?

*Appelez-nous gratuitement.
Nous vous rendrons visite dans
n'importe quelle prison.
Également pro bono.
Nous parlons français.*

Nowe spojrzenie na Twoją sprawę karną?

*Możesz do nas zadzwonić bezpłatnie.
Odwiedzimy Cię w każdym więzieniu.
Również pro bono.
Mówimy po polsku.*

Bel gratis | Free call | Kostenlos anrufen
Appelez gratuitement | Zadzwoń bezpłatnie

0800-9336464

(0800-WEENING)

WEENING
STRAFRECHTADVOCATEN

L.M. Oldenburg
Strafrechtadvocaat

‘ik vecht voor jou’

Gespecialiseerd in

- geweldsdelicten/levensdelicten
- zedenzaken, drugs
- jeugdzaken
- TBS zaken



Tel: 06 247 35 843

info@oldenburgadvocaat.nl



ADVOCATENKANTOOR

SICCAMA

W advocatenkantoorsiccama.nl
T +31(0)20 237 19 30

Alle strafzaken
Door heel Nederland
Altijd bereikbaar
Ook pro deo



Mr. Fabian D.W. Siccama
Advocaat - Partner
M 06-14 37 28 97



Mw. mr. Jill Leyten
Advocaat
M 06- 19 52 96 66



Mr. Maarten Kuipers
Advocaat - Partner
M 06- 40 38 14 40